19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
މިނިވަން މުއައްސަސ ތަކުގެ ކޮ މިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން
7 މ ރިޗް 2022
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަ ން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)5
ފެށުނު ގަޑި: 12:45

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އަޅުގަނޑުމެން ބްރޭކަށްފަހު އަނެއްކާވެސް ކޮމިޓީ ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން
އިންޓަރވިއު ކުރަން ހުރި އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި
ދަންނަވާލަން މީ މިހާރު އައު ކޮމިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި މެސެޖް ފޮނުވާފައި ވެސް އޮތީ. އެހެންވީމާ، މީ 3 ވަނަ
ބައްދަލުވުން. މަޢާފުކުރައްވައްޗެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއަށް އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ
މުޙައްމަދަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން އިނގޭތޯ. އަޅު ގަނޑުމެން މިއަދު މި ދަންނަވާލީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ
މެންބަރުކަމަށް ކުރިމަތިލައްވާ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނަން ފޮނުއްވާފައިވާތީވެ އިންޓަރވިއުގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް
ގެންދިއުމަށް ޓަކައި. މި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދާގޮތަކީ ޠާޙާއަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ 10 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް. އެ
ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި މި މަޤާމަށް ޤާބިލުކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ ކޮން ސަބަބަކާހުރެކަމާއި މަޤާމާއި ގުޅޭގޮތުން
މަޢުލޫމާތު ހުރި މިންވަރަކާއި މި ދާއިރާއާއި ގުޅޭގޮތުން ތަޖުރިބާ ލިބިވަޑައިގެން ހުންނެވި މިންވަރަކާއި އަދި ދާއިރާ
ކުރިއެރުވުމަށް މަނިކުފާނުގެ އޮތް ތަސައްވުރެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިއްސާކޮށްލަދެއްވަ ންވީ. އެހެންވީމާ، މިހާ
ހިސާބުން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން. އޭގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން އިނގޭތޯ. މި އަޅުގަނޑުމެންގެ
އެމް.ސީ.ކިއު ޕޭޕަރެއް އަޅުގަނޑުމެން ދެން ގާނޫނު އެނގިވަޑައިގަންނަވާ މިންވަރު ބަލާލުމަށް ޓަކައި. އެ ޕޭޕަރުން
ލިބިވަޑައި ގަތީ 15 ،14 އިން އިނގޭތޯ. ކުރިއަށް ގެންމަވާ އިނގޭތޯ.
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑުގެ ނަމަކީ ޠާޙާ މުޙައްމަދު. އަޅުގަނޑު
މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރީ ޝަރީޢަތާއި ގާނޫނުގެ ދާއިރާއިން. 5 މެއި 2014 ގައި އަޅުގަނޑު ގާނޫނީ ވަކީލުކަމުގެ
ހުވާކުރި ހިސާބުން ފެށިގެން އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރަމުން މި އަންނަނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން. އެގޮތުން ޖިނާޢީ
އަދި މަދަނީ އެކިއެކި މައްސަލަތަކުގައި ކޯޓުތަކުގައި އަޅުގަނޑަށް ވަކާލާތުކުރެވިފައި ހުންނާނެ. އަޅުގަނޑަކީ މިހާރު
ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ކޯޓެއްގައި ވަ ކާލާތުކުރުމުގެ ހުއްދަ އޮތް ގާނޫނީ ވަކީލެއް. ދެން ވަކީލެއްގެ މަސައްކަތުގެ އިތުރުން
އަޅުގަނޑު 9 ސެޕްޓެންބަރު 2019 އިން ފެށިގެން 15 ޑިސެންބަރު 2021 އާއި ހަމައަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
އޮފީހުގެ ފްލެޓްތަކުގެ މައްސަލަ ބަލާ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުކަން އަޅުގަނޑު ކޮށްފައިވާނެ. ކޮމިޓީ މަސައްކަތް ނިމި، ކޮމިޓީ
އުވާލުމާއި ހަމައިން އަޅުގަނޑު ހުރީ ފްލެޓްތަކުގެ މައްސަލަ ބަލާ ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި. ދެން އަޅުގަނޑު
1

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
މިހާރު ކުރިމަތިލައިގެން މި އިންޓަރވިއުއަށް މިއަދު މިއައީ އޭ.ސީ.ސީގެ މެންބަރު ކަމަށް. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން
ކޮމިޝަނަކީ ޤާނޫނުއަސާސީން އުފައްދާފައިވާ މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަނެއް. ކޮމިޝަނުގެ މައިގަނޑު
މަސައްކަތެއްގެ ގޮތުގައި މި އޮންނަނީ ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި ދެން ޕްރިވެންޝަން. ކޮރަޕްޝަން
މައްސަލަތައް ހުއްޓުވުމަށް ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރުން. އަޅުގަނޑު މި މައިގަނޑު އަޅުގަނޑު މި މެންބަރަކަށް
ހޮވިއްޖެ ނަމަ އަޅުގަނޑު މި ގެންގު ޅެނީ މައިގަނޑު ހަތަރު ތަސައްވުރެއް އޭ.ސީ.ސީގެ މަސައްލަތްތައް ކުރިއަށް
ގެންދަން. އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑަށް މި ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ މިހާރު އޭ. ސީ.ސީގެ ތަޙުޤީޤުތައް އިތުރަށް
ހަރުދަނާކުރުން. އެއީ އެންމެ މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާ އެންމެ ފުރަތަމަ ތަސައްވުރަކީ.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޯޓުތަކަށް އޭ.ސީ.ސީން މިހާތަނަށް ތަޙުޤީޤުކޮށް، ދަޢުވާކުރުމަށް ޕި.ޖީ އަށް ހުށަހެޅި
މައްސަލަތަކަށް ބަލާއިރު ގިނަ މައްސަލަތައް ދުވަސްވެފައި ހުރިކަން މި ފާހަގަކުރެވުނީ ތަޙުޤީޤުގައި ހެދިފައި ހުންނަ
ގޯސްތަކުގެ ސަބަބުން. އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް ބުނާ ނަމަ ހިންނާ ޚާލިދުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރި މަޤާމު ބޭނުންކޮށްގެން
ނާޖާއިޒު ފައިދާ ހޯދުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ވެސް. ނޫނިއްޔާމުން ޑރ. އަޙްމަދު ޒިޔާދުގެ މއްޗަށް ދަޢުވާކުރި މައްސަލަ
ވެސް. މި މައްސަލަތައް ދޫވެ ސްވެފައި މި އޮންނަނީ ތަޙުޤީޤުގައި ހެދިފައި ހުންނަ ގޯސްތަކުގެ ސަބަބުން. އަޅުގަނޑަކީ
ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައި ތަޙުޤީޤީ އިދާރާތަކާއި އެކިއެކި މައްސަލަތަކުގައި ގޮއްސައި ހުރި މީހަކަށްވުމާއި އަދި ކޯޓުތަކުގައި
ވަކާލާތުކުރެވިފައި ހުރި މީހަކަށް ވާތީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އަޅުގަނޑުގެ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާގެ އަލީގައި އެ
އޭ.ސީ.ސީން މި ހިންގާ ތަޙުޤީޤުތަކަށް އިތުރަށް ފުރިހަމަކަމެއް ގެނެސްދެވިދާނެ ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރާ
އަނެއްކަމަކީ އޭ.ސީ.ސީ ތަޙުޤީޤުކޮށް ދަޢުވާކުރާ މައްސަލަތަކުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފަހު ދަޢުވާކުރުމަށް ޕީ.ޖީ އަށް
ހުށަހަޅާ މައްސަލަތަކުގައި ދަޢުވާ ނުކުރެވި ލަސްވާ އެންމެ ބޮޑު ސަބަބަކީ ވެސް އަނެއްކާވެސް ޕީ.ޖީ އޮފީހުން އެ
މައްސަލަތަކުގައި މި ތަޙުޤީޤުގައި އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރުމަށް އަނެއްކާ އޭ.ސީ.ސީއަށް
އެންގުން. މިސާލަކަށް އަޅުގނޑު މި އިންޓަރވިއުއަށް އައުމުގެ ކުރިން އަޅގަނޑު ކުޑަކޮށް 2020 ވަނަ އަހަރުގެ
އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ ރިޕޯޓު ބަލާލިން. 2020 ވަނަ އަހަރު އޭ.ސީ.ސީ އަށް ރެޖިސްޓްރީކޮށްފައި އެބަ އޮވޭ
ގާތްގަނޑަކަށް 938 މައްސަލަ. އޭގެ ތެރެއިން ދަޢުވާކުރުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ޕީ.ޖީ އޮފީހަށް ހުށަހެޅިފައި
މި އޮތީ ޖުމުލަ 11 މައްސަލަ. ޕީ.ޖީން ބަލައިގަނެފައި އޮތީ 7 މައްސަލަ. ދަޢުވާ ކުރީ ދެ މައްސަލައިގައި. އޭގެ
ތެރެއިން އެއް މައްސަލަ 2020 ވަނަ އަހަރު އެބަ އޮތް ސާބިތުނުވާ ކަމަށް ނިންމާފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް
މި އެނގޭ ކަމަކީ މި ތަޙުޤީޤުގައި، އޭ.ސީ.ސީގެ ތަޙުޤީޤުގައި ވަރަށް ގިނަ އުނި ކަންތައްތަކެއް ހުރި ކަމަށް. އެ
ތަޙުޤީޤުގައި ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އިތުރު ކަންތައްތަކެއް ހުރި ކަމަށް. މީގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިދާނެ
2

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު އަޅުގަނޑު ގަބުލުކުރަނީ އަޅުގަނޑު މި ސަރަޙައްދުގެ އަވަށްޓެރި ޤައުމުތަކުގެ އެހީތެރިކަން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހޯދިދާނެ ކަމަށް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން އެއް ޤައުމު. މިސާލަކަށް ބޫޓާން. ބޫޓާނަކީ މި
ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައާއި އަދި ކޮރަޕްޝަން ހުއްޓުވުމުގައި ވަރަށް ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް
އެޅިފައި ހުރި ޤައުމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ޤައުމުތަކުގައި އޭ.ސީ.ސީ އާއި އެއްކޮށް
އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު މި ރާއްޖޭގެ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ އިންވޭސްޓި ގޭޓަރު ންނަށް އިތުރު ތަމްރީނު
ޕޮރޮގްރާމްތައް ހިންގިދާނެ. ނޫނިއްޔާމުން އެ މީހުން އެ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤު ކުރާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ދަސްކޮށް،
އެ މީހުން ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަތައް ހުއްޓުމަށް އަޅާފައިވާ ފިޔަވަޅުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެނެގަނެވިދާނެ. އެއީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިދާނެ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ދެން ހަމަ އެއާއެކު ތަންކޮޅެއް ދުރަށް ޖެހިލާ
ނަމަ މިސާލަކަށް އެންމެފަހުން ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަތައް އެންމެ ރަނގަޅަށް ތަޙުޤީޤުކޮށް، ދައުލަތުން ގެއްލުން
ފައިސާ، މުދަލާއި ފަ އިސާ ހޯދި އެއް ޤައުމަކަށްވާނެ މެލޭޝިއާ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މެލޭޝިއާގައި ކުރީގެ ބޮޑު ވަޒީރު
ނަޒީރު ރައްޒާޤުގެ ވެރިކަމުގައި ހިނގާދިޔަ ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ތަޙުޤީޤު ހިންގާ، އެ މުދާ
ހޯދުމުގައި ފުރިހަމަ ކާމިޔާބެއް ހޯދާފައި އޮތް ޤައުމު އެއީ. އެހެންވީމާ، އެ ޤައުމުތަކުން އެކަންތައް ކޮށްފައި ހުރި ގޮތް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހޯދިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޔޫ.އެން.އޯ.ޑީ.ސީގެ އެހީތެރިކަން ހޯދިދާނެ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ކުރެވޭނެ ކަންތައްތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ތަސައްވުރެއް ގެ ގޮތުގައި މި
ގެންގުޅެނީ މި ނަތީޖާ ހާސިލުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް އޭ.ސީ.ސީގެ ތަޙުޤީޤު އެބަ ޖެހޭ ބައްޓަންކުރެވެން. މި އަޅުގަނޑު
ބަލާލިން އޭ.ސީ.ސީ އަށް. އޭ.ސީ.ސީއަށް 2020 ވަނަ އަހަރު ވެސް އެންމެ ގިނައިން ހުށަހެޅިފައި މި ހުންނަނީ
ޕްރޮކިޔުމަންޓާއި ގުޅުންހުރި މައްސަލަ. ދެން އެންމެ ގިނައިން މި ހުށަހެޅެނީ ވަޒީފާއާ ގުޅުންހުރި މައްސަލަ. މި
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ނިޒާމު މިހާރު ބައްޓަންވެފައި އޮންނަ ގޮތުން ޕްރޮކިޔުމަންޓާއި ގުޅުންހުރި
މައްސަލަތައް އެބަ އޮވޭ ކޮންމެ މުއައްސަސާއަކު ވެސް އެޕީލް ޕްރޮސެސްއެއް. އަޅުގނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ވަރަށް
ބޮޑަށް އެބަ ޖެހޭ އޭ.ސީ.ސއަށް މައްސަލަ ބަލައިގަތުމުގައި މި ވެޓްކުރެވޭނެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރަން. ޙަޤީޤަތުގައި
އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ މިސާލަކަށް ޕްރޮކިޔުމަންޓާއި ގުޅުންހުރި މައްސަލަތަކީ އިދާރި ކޮންމެވެސް ކަމަކާއި
ގުޅިގެން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތައް. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އެންމެ ފުރަތަމަ އެ އެޕީލް ޕްރޮސެސްގެ ތެރެއިން
އޭ.ސީ.ސީން ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އެޕީލް ޕްރޮސެސެއްގެ ތެރެއިން އެކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑު
ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތް ކުރަން. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ދެވަނައަށް ފާހަގަކުރި ކަންތައް. ދެން އެންމެ
ގިނައިން ހުށަހެޅެނީ ވަޒީފާއާ ބެހޭ މައްސަލަތައް. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބަ އޮތް ވަޒީފާއާ ބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލެއް.
3

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބަ އޮތް ލޭބަރ ރިލޭޝަންސް އޮތޯރިޓީ އެއް. އެހެންވީމާ، މި ގޮތަށް ހުށަހެޅޭ އިދާރީ ކުށްތަކާއި
ގުޅުންހުރި ކޮރަޕްޝަންގެ ޢަމަލެއް ނުހިމެނޭ މައްސަލަތައް ވަރަށް ބޮޑަށް އެ މުއައްސަސާތަކަށް ފޮނުވައިގެން އެއަށް
ޙައްލެއް ހޯދުމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އިސްކަމެއްދޭނަން. ހަމަ އެއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ކުރިން ފާހަގަކުރި ގޮތަށް
ވެޓް، މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގައި ވެޓްކުރެވޭނެ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުން އެއީ މުހިންމު ކަމެއްހެން. އެއީ ވަކިވަރަކަށް
މަޢުލޫމާތު ލިބިގެން ނޫނިއްޔާމުން އެ މައްސަލަ ބަލައިނުގަތުން. ތަޙުޤީޤު ކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި
ބަލައިނުގަތުން. އެ އެހެން މި ދަންނަވާ ކަމަކީ ހަމަ މިހެން ހުރެފައި ރިޝްވަތު ނަގަނީއޭ. ނޫނިއްޔާމުން ކޮރަޕްޝަން
ހިންގަނީއޭ. އެވަރަކުންނެއް އަދި ތަޙުޤީޤަށް ހިންގާކަށް ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތެއް ނުލިބޭ. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އެ
ބެލޭނެ ގޮތެއް ނޯންނާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކުރިން ފާހަގަކުރި ގޮތަށް ބޫޓާން ތަންތާނގައި ވެސް މި ޢަމަލު
ކުރާ ގޮތަކީ ވަކި ވަރަކަށް މަޢުލޫމާތު ހުށަހެޅިގެން ނޫނީ އެ މައްސަލަ އިންވެސްޓިގޭޓް ކުރާ މައްސަލައެއް ގޮތު ގައި
ބަލައިނުގަތުން. ދެން އެހެންވީމާ، އެ ކަންތަކަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފޯކަސްކުރާނަން. ދެން އަނެއް ކަމަކަށް
އަޅުގަނޑު އެންމެ ގިނައިން އޭ.ސީ.ސީއަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައި އޮންނަނީ އަތޮޅުތަކުން. އޭ.ސީ.ސީގެ މެންޑޭޓުގެ
ތެރޭގައި އެބަ ހިމެނޭ ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާއާއި ގުޅިގެން ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަން ހިންގުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލު
ކުރާ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުލުހުންނާއެކު އެމް.އޯ.ޔޫއެއް ހަދައިގެން ނަމަވެސް މި އަތޮޅުތަކުން މި ހުށަހެޅޭ
މައްސަލަތަކުގައި ތަޙުޤީޤު ހިންގުމުގައި ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަނެއް ހިންގުން އެއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް.
މިސާލަކަށް އެގޮތަށް އަތޮޅުތަކުން ހުށަހެޅޭ ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި އޭ.ސީ.ސީން އިންވެސްޓިގޭޓަރުން އަތޮޅުތަކަށް
ފޮނުވައިގެން އެތަނަށް ގޮސް، އެ ތަޙުޤީޤު ހިންގާ، ބަޔާން ނަގާ މި ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަން ވެއްޖިއްޔާމުން އެއީ ވަރަށް
ބޮޑު ޚަރަދެއް. އަނެއްކާ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ވަގުތު އެކަމަށް ހޭދަވާނެ ކަމެއް. އެހެންވެއްޖިއްޔާ މުން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް
މިހާރު ފުލުހުންގެ އެހީތެރިކަމާއެކު މިސާލަކަށް ހެކި ހޯދުން ނޫނިއްޔާމުން ބަޔާން ނެގުން . އެ ކަހަލަ ކަންތައްތައް
ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފޯކަސްކުރާނަން.
ދެން ހަމަ އެއާއެއްކޮށް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤު ހިންގުމަށް ޒަމާނީ ޓެކްނޯލޮޖީގެ ބޭނުން ހިފުން މިއީ މުހިންމު
ކަމެއް ކަމަށް ދެން އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފާހަގަކުރެވޭ ފުލުހުންގެ ތަޙުޤީޤުތަކުގައި ވެސް
މިހާރު ވީޑިއޯ ކޮންފަރެންސްކޮށް ބަޔާން ނެގުން ކަހަލަ ކަން ތައްތައް މިހާރު ކުރިއަށް އެބަދޭ. މިހާރު ޝަރީޢަތް އެބަ
ހިންގޭ ވީޑި އޯ ކޮންފަރެންސްކޮށް. އެހެންވެއްޖިއްޔާމުން، އެ ކަންތައްތަކަށް ފޯކަސްކޮށްގެން އެގޮތަށް އެ މަގުން
މަސައްކަތް ކުރެވިއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ކުރަނީ މައްސަލަތައް ދިގުލާ، ލަސްވުމަށް ވަރަށް ބޮޑު
ޙައްލެއް ލިބިގެންވާނެ ކަމަށް. ދެން އަޅުގަނޑު ތިންވަނަ ތަސައްވުރެއްގެ ގޮތުގައި މި ގެންގުޅޭ ކަމަކީ އަސްލު ޙަޤީޤީ
4

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ކޮރަޕްޝަން މައްސަލަތަކަށް ފޯކަސްކޮށްގެން މި މަސައްކަތް ކުރުން. މިހާރު ކޮރަޕްޝަންގެ ކުށް މި ބަޔާންކުރެވިފައި
މި އޮންނަނީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ދެ ގާނޫނެއްގައި. އެއީ ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތު 9/14 ގެ ފައްސަތޭކަވަނަ ބާބުގައާއި
ދެން އާންމު އިންތިޚާބިތަކާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ 74 ވަނަ މާއްދާގެ މި އޮންނަނީ އިންތިޚާބުތަކާއި ގުޅޭގޮތުން މި އުޅޭ
ރިޝްވަތުގެ މައްސަލަތައް. މީގައި އަޅުގަނޑު އެންމެ ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން ބޭނންވާ ކަމަކީ މި ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތުގެ
515 ވަނަ މާއްދާގައި މި ބަޔާންކުރާ ނުޙައްޤު މުއްސިނދިކަން ހޯދާ ލިބިގަތުމުގެ ކުށް. އެއީ ކުށެއްގެ ގޮތުގައި މިހާރު
މި އޮތީ އޭ.ސީ.ސީން ތަޙުޤީޤު ކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި. މިހާރު އަޅުގަނޑު މީގައި ފާހަގަކުރެވުނު އެކަން
ދެނެގަތުމަށް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމު މި މަސައްކަތް ކުރާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ލިބިފައި ހުރި
މަޢުލޫމާތު ދޮގުކަމަށް ނުވާ ނަމަ މިހާރު މިގޮތަށް ހިންގޭ ސަސްޕިޝަސް ފައިނޭންޝިއަލް ޓްރާންސެކްޝަންގެ ހިންގާ
ކަމަށް މަޢުލޫމާތެއް ލިބިއްޖެ ނަމަ ބޭންކަށް އެކަން ނޯޓިފައިވެއްޖިއްޔާމުން ބެންކުން މި ޖެހެނީ އެމް.އެމް.އޭގެ
އެފް.އައި ޔުނިޓަށް އެކަން ނޯޓިފައި ކުރަން. ދެން އެފް.އައި ޔުނިޓް މެދުވެރިކޮށް އޭ.ސީ.ސީއަށް އެކަން ނޯޓިފައި
ކުރަން މި ޖެހެނީ. އޭގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިހާރު މި އިންކަމް ޓެކްސްގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން މިހާރު
އެބަ ޖެހޭ މޯލްޑިވްސް އިންލެންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީއަށް މާލީ ބަޔާން ހުށަހަޅަން. އެހެންވެ އްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ މީރާގައި
މި ކަންކަމާއި ގުޅޭ އެންމެ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ހުންނާނެ އެއް އިދާރާ އެއީ މީރާ. އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި
ގާނޫނަށް ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ބަދަލެއް ގެނެސްގެން ނަމަވެސް ނުވަތަ އުސޫލެއް ކަނޑައަޅައިގެން ނަމަވެސް މިގޮތަށް
މީރާއަށް ނޯޓިފައިވާ ސަސްޕި ޝަސް ޓްރާންސެކްޝަންތަކުގެ މަޢުލޫމާތެއް އޭ.ސީ.ސީއަށް ހިއްސާކުރެ ވޭނެގޮތަ ކާމެދު އެބަ
ޖެހޭ އެކަން ހަމަޖެހިގެންދާން. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އެފަދަ މުޢާމަލާތްތައް، މިސާލަކަށް
ފައިނޭންޝިއަލް ޓްރާންސެކްޝަނެއް ހިންގާ ފަރާތްތަ ކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާރަވެރިވެވިދާނެ. އެ
ޓްރާންސެކްޝަންތައް ހިންގާ ގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މޮނިޓަރ ކުރެވިދާނެ. އެ ކަންތައްތައް ހުއްޓުވުމަށް ހަރުދަނާ
ފިޔަވަޅުތަ އް އެޅިދާނެ. އަދި އެގޮތަށް...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
10 މިނެޓު ހަމަވެފައިވާތީ ދެން ކުރުކޮށްލަދެއްވުމަށް.
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
5

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލު ކުރާ ގޮތުގައި ކުރެވިދާނެ ކަމެއް އެ އް ކަމަކަށް. ދެން ހަމަ އަނެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު މި
ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ މިހާރު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް ބިލެއް އެއީ. މާލީ އަދި އެހެނިހެން މަޞްލަޙަތު ހާމަކުރުމުގެ
ބިލު. އެ ބިލު ގާނޫނަކަށްވެގެން އަންނައިރު އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފާހަގަކުރަން ބައެއް ކަންތައްތައް ފުރިހަމަވެފައި
ހުރުން. މިސާލަކަށް ހާމަކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތައް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންވެގެން އޮތުން. މާލީ އެހެނިހެން މަޞްލަޙަތު
ހާމަކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތައް. މިހާރު މިސާލަކަށް މާލީ ބަޔާން މި ހުށަހަޅަން މި ޖެހެނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް މެންބަރުން، ފަނޑިޔާރުން، މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ވެރިން. އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑު
ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ އޭ.ސީ.ސީން އެންމެ ގިނައިން ހުށަހެޅިފައި، ދެވަނައަށް އެންމެ ގިނައިން މައްސަލަ
ހުށަހެޅިފައި މި އޮންނަނީ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކާއި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުގެ މައްސަލަތައް. އެހެންވެއްޖެ
ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ހާމަކުރާ މީހުންގެ ތެރޭގައި ކުންފުނިތަކުގެ ވެރިން، ބޯޑު ޑިރެކްޓަރުން އަދި
ޚާއްޞަކޮށް ޕްރޮކިޔުމަންޓްގައި މި ޑިޒިޝަން މޭކިންގގައި މި ތިބޭ މީހުން، މި ގާނޫނުގައި އެއީ ހާމަކުރަންޖެހޭ
ފަރާތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި އޮތުން އެއީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. ދެން އަޅުގަނޑު ތިންވަނަ
ތަސައްވުރެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރާ، ހަތަރުވަނަ އާދެ! މަޢާފުކުރައްވާތި އިނގޭތޯ. ހަތަރުވަނަ
ތަސައްވުރެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ އޭ.ސީ.ސީގެ އެންގުންތަކަށް ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކުން މި
ތަބާވާ މިންވަރު. މީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ބެލިފައި އޮތް ކަމެއް ނޫން. އޭ.ސީ.ސީން އަންގާ ވަރަށް ގިނަ
ފަހަރަށް ހުންނާނެ އޭ.ސީ.ސީން މިވެނި ކަމެއް އިޞްލާޙުކުރަން ދައުލަތުގެ ކޮންމެވެސް މުއައްސަސާއަކަށް އެންގުން.
އެކަމަކު އެ އެންގުމާއި އެއްގޮތަށް މުއައްސަސާއިން ޢަމަލުކުރޭތޯ މިއީކީ އެ އްގޮތަކަށް ވެސް ބެލިފައި އޮންނަ ކަމެއް
ނޫން. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ގާނޫނުގައި އެބަ އޮވޭ އޭ.ސީ.ސީގެ އެންގުންތަކަށް ތަބާނުވެއްޖެ ނަމަ އެޅޭނެ
ފިޔަވަޅު ބަޔާންކޮށްފަ. އެކަމަކު މިއީކީ ހިނގާ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ފޯކަސްކުރާނަން އެކަން
ތަންފީޛުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަ ޅުގަނޑު ކުރުކޮށްލާނަން. މައި ގަނޑު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކުރީ އަޅުގަނޑުގެ
ކުރު ތަޢާރަފަކާއި ދެން މި ދާއިރާގަ އި ކަންތައް އަޅުގަނޑަށް މި ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު
ގެންގުޅޭނެ ތަސަ އްވުރު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. ފުރަތަމަ އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު.
6

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ ޠާޙާ. އެންމެފަހުން ތި ވިދާޅުވި ތަސައްވުރުގައި ވަރަށް ރަނގަޅު
ވާހަކަފުޅެއް ތި ވިދާޅުވީ. އެއީ ދައުލަތުގެ އެއް މުއައްސަސާއިން އަނެއް މުއައްސަސާއަށް ލާމެހި ގުޅިފައި، ދައުލަތް
ރައްކާތެރިކުރަން އޮންނަ ތަންތަން ޤާނޫނުއަސާސީގައި. ދެންމެ ތި ވިދާޅުވީ އޭ.ސީ.ސީން އަންގާ އެންގުންތަކަށް ދިވެހި
ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީ. މިހާހިސާބަށް ވެސް އެކަން ހަރުދަނާކުރެވިފައި ނެތް ވާހަކަ.
އަޅުގަނޑު ސުވާލަކީ، މި ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގެން ތި ބޭފުޅާއަށް ކޮމިޝަންއަށް ވަދެވުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގެން
ދެން ތި ވިދާޅުވިގޮތަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވާފައި ކަން ނުކުރާކަމަށް ވާނަމަ ގާނޫނާ އެއްގޮތަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ހިތްވަރު
؟
ހުންނާނެތޯ
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އިސްލާޙުކުރަން އެންގިފައި ހުރި ކަންތައްތައް ދެން އަލުން އަނެއްކާ
އިޞްލާޙުކުރަން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފުރުޞަތެއް ދޭނަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި މަޤާމަށް ހަވާލުވުމަށްފަހު
އަޅުގަނޑުމެން އިޞްލާޙުކުރަން މި އަންގާ އެންގުމަކަށް ތަބާނުވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ ގާނޫނުގައި އެ އޮންނަ
ފިޔަވަޅުއަޅާކަށް އަޅުގަނޑު ޖެހިލުމެއްނުވާނެ. އެކަން އަޅުގަނޑު ތަންފީޛުކުރާނެ ކަމުގެ ޔަގީންކަން އަރުވަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ނަޒާހަތްތެރިކޮށް ކިޔަވާ ވިދާޅުވެފައި އެކި ތަންތާ ވަޒީފާ އަދާކުރައްވާ ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައި ތި އުޅުއްވަނީ. ތި
ވަޑައިގަންނަވަނީ މި ރާއްޖޭގައި އޮތް އެންމެ މުސީބާތް ބޮޑު އެއް ކޮމިޝަނަށް. ވުޒާރާއެއް ތިއީ. އެއީ ވައްކަމުގެ،
ވައްކަން ދައުލަތުން ކުރީމަ އެކަން ރަނގަޅުކުރަން އޮތް ވުޒާރާއެއް ގޮތަށް ދެކެނީ. އިދާރާއެއް. އެހެންނަމަވެސް،
މިހާހިސާބަށް މި ދައުރުގެ ހޮވާފައި އެއްވެސް ޢަމަލީ ސިފައެއް ޙަޤީޤަތުގައި ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ އެއްވެސް ކަމެއް
ނުކުރެވިގެން ވަރަށް ބައިވަރު އިންވެސްޓިގޭޝަންކުރެވި އަދި ދައުލަތުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލުގެ ރިޕޯޓެއްގެ މައްޗަށް
އެކަން ހިންގަމުންދަނިކޮށް އިސްތިޢުފާދެއްވީ. މޫނަކަށް ކަނދުރާއަކަށް ނުބަލާ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޚަޒާނާއިން
ވައްކަންކުރާ ގޮތް ރަނގަޅަށް ބެލި އެ ކުރާ ކަމަށް އެނގިހުރެ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ނުފޫޛްެއ އައިއްސި ކަމަށް
7

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ވަންޏާމުން އެ ނަމަކާއެއްކޮށް ބުނެވޭވަރުގެ ހިތްވަރު ހުންނާނެތޯ؟ ނުވަތަ ނުފޫޛެއް އަންނަ ކަމަށް ވަންޏާމުން
ދެމިހުރުމުގެ ވިސްނުމެއް އެބަ ހުރިތޯ؟ ނުވަތަ އެ ތަނުން ވަކިވުމުގެ ވިސްނުންފުޅެއް ގެންގުޅުއްވާނަންތޯ؟ އެއީ
އިޢުލާންކޮށްފަ.
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް އޭ.ސީ.ސީއަކީ ދެން ވަރަށް ބޮޑަށް ދައުލަތުގެ މި
ކަންތައްތައް ބެލުމަށް އޮންނަ މުއައްސަސާއެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ތިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އޭ.ސީ.ސީގެ
މެންބަރުންނަށް ނުފޫޛެއް އަންނަ ކަމަށް ވާނަމަ އެކަން އެބަ އޮވޭ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއަށް ވެސް
ހިއްސާކުރަން މި އޮންނަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ޔަޤީންކަމާއެކު ދަންނަވަން
އެނގޭ އަޅުގަނޑުގެ މައްޗަށް ގާނޫނުން ލާޒިމްކުރާ ޒިންމާ އަދާކުރުމަކަށް އަޅުގަނޑު ފަހެއްނުޖެހޭނަން. ދެން
އަޅުގަނޑު މަޤާމުން ވަކިވުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑު ދެން އެ ކުރިއަށްގެންދަންޖެހޭ ޕްރޮސެސްތައް
ކުރިއަށްގެންދިއުމަށްފަހުނޫނީ މަޤާމުން އިސްތިޢުފާދޭކަށް އަޅުގަނޑު ނުވިސްނަން. އަޅުގަނޑު އެފަދަ ޕްރެޝަރެއް
އަންނަ ކަމަށް ވަންޏާމުން ހަމަ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާބެހޭ ކޮމިޓީއަށް ވެސް ހިއްސާކޮށްފައި އެ އޮންނަ
ކަންތައްތައް ފުރިހަމަކުރުމަށްފަހު ނޫނީ އަޅުގަނޑު އިސްތިޢުފާދޭ ވިސްނުމެއް ނުގެންގުޅެން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލައިގެ ވާހަކަ މިދައްކަނީ އިނގޭތޯ. މިހާރު ވެސް އެތައް ބައިވަރު ކަމެއްގެ އެބަ އޮތް
ކަމަށް މި ފާހަގަކުރެވޭ އެކި ގޮތްގޮތުން ވެސް. ދެން މީގެ ތަރުތީބުކޮށްފައި މި މައްސަލަތައް ދެން ހޮވޭ 4
ބޭފުޅުންނަށް އެއް ވިސްނުމެއްގައި އެއްގޮތަކަށް ވާހަކައަކީ ރަނގަޅަށް ގެންދިއުމަށް ތަޞައްވަރެއް ތި ބޭފުޅުން،
ވާހަކައަކީ އެބަ އޮތްތޯ ހިތުގައި ކަނޑައެޅިފަ؟
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލައަކީ ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް އެންމެ ބޮޑު
މައްސަލައިގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ތަޙުޤީޤުކުރަންޖެހޭ މައްސަލަ. ދެން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ މައްސަލާގައި މިހާރު
8

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
މިހާ ދިގުލައިގެން ގޮއްސަ އޮތް މައްސަލައަކަށްވުމާއި ދެން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި މައްސަލާގައި މި
ހިމެނޭ ހުރިހާ މުޢާމަލާތްތަކެއް މި ހުންނަނީ ފައިސާގެ ޓްރާންސެކްޝަންތަކާއި މި ރާއްޖޭގައި ހުރި ހުރިހާ ފައިސާއަކީ
ރާއްޖޭގައި ހުރި ފައިސާއެއް ކަމަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލެއްނުކުރެވޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ އެހެން
ޤައުމުތަކުގައި ވެސް މީގެ ޓްރާންސެކްޝަންތައް ހިންގާފައި ހުންނާނެކަން. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު
ގަބުލުކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ބޭރުގެ ފޮރެންސިކް އޮޑިޓަރުންގެ އެހީތެރިކަން ވަރަށް ބޮޑަށް ހޯދަން، މި
މައްސަލައިގެ ފުރިހަމަ ތަޙުޤީޤެއް. މީގައި މިއޮތީ ދެ ކަމެއް. އެއް ކަމަކީ ފުރިހަމަ ޖިނާޢީ ތަޙުޤީޤެއް ހިންގުން.
ދެވަނަ ކަމަކަށް މި އޮންނަނީ ކުށް ކޮށްގެން ހޯދާފައި ހުރި މުދާ ދައުލަތަށް ހޯދުން. އަޅުގަނޑުމެން އެކަނި އެކަން
ކުރަން އުޅެފިކަމަށް ވާނަމަ އޭގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ތަޙުޤީޤެއް ނުހިންގުމަކީ އެކަށީގެން ވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުން މި ހުރީ އަޅުގަނޑަށް މި މަޤާމަށް އާދެވިއްޖެކަމަށް ވާނަމަ އެހެން މެންބަރުންގެ ވެސް
މަޝްވަރާއާއެއްކޮށް ބޭރުގެ މިކަމުގައި ކަމާގުޅޭ ފޮރެންސިކް އޮޑިޓަރުންގެ އެހީ ހޯދާ، ފޮރެންސިކް އެކްސްޕަރޓުންގެ
އެހީއާއެއްކޮށް ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަނެއް ހިންގާ ، އެކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ ރަނގަޅު
ނަތީޖާއެއް ނެރެވިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފަހު ސުވާލު. އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލައިގެ އިންސާނުންގެ ނަން ނޫނަސް ވަރަށް ބޮޑެތި ތަންތަނުގެ
ނަން ވެސް ހިމެނިފައި އެބަހުރި ޓްރާންސެކްޝަން ހެދިއިރު. ގަބޫލުފުޅުކުރަންތޯ ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ އެއްވެސް
އިހުމާލެއް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލާގެ ވާކަމަށް؟ ނުވަތަ ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ކަހަލަ ތަނަކުން އެ ކުށެއް
ކޮށްފައި އޮތް ކަމަށް ވަންޏާމުން އެ ބޭންކާ ދޭތެރޭގައި އެޅޭނެ ފިޔަވަޅުތަކެއް ހުންނާނެ ކަމަށް ނުވަތަ އަޅަން
ކެރިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަމަށް ގަބޫލުފުޅުކުރައްވަންތޯ؟ މީހެއްގެ ވާހަކަ މިދައްކަނީ އަބަދު ވެސް. އެކަމަކު އެއްވެސް
ހާލެއްގައި ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ކޮށްފައި އޮތް އެއްވެސް ކުށެއްގެ ވާހަކައެއް އަދި މިހާހިސާބަށް އައިއްސައެއް
ނެތް. ޓްރާންސެކްޝަން ހަދާފައި ހުރީ ބޭންކު މެދުވެރިކޮށް. އެކަން ގަބޫލުފުޅުކުރައްވަންތޯ؟
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީ މައްސަލާގައި އަޅުގަނޑަކަށް އަނެއްހެން މާ
ބޮޑަކަށް ނޫސްތަކުން ފެންނަ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރަށް އެ ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށް ގޮއްސަ އިން ހިސާބެއް، ހޯދިފައި ހުރި
9

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ހޯދުންތަކުގެ މަޢުލޫމާތެއް އަޅުގަނޑަކަށް މި ވަގުތަކު ހިއްސާކުރާކަށް ނޭނގެ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި
ފާހަގަކުރިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ތަޙުޤީޤު ހިންގާއިރު އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ މި ބޭރުގެ
ފޮރެންސިކް އޮޑިޓަރުންގެ އެހީތެރިކަމާއެއްކޮށް މިކަމާ ގުޅުންހުރި މާހިރުންގެ އެހީތެރިކަމާއެއްކޮށް އިންވެސްޓިގޭޝަން
ހިންގުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އޭގެ ޙަޤީޤީ މި ޒިންމާވާންޖެހޭ ފަރާތްތައް ނޫނީ ދައުލަތުގެ
މުދާ މި ގެއްލިފައިހުރި ގޮތް، ކުށްކޮށްގެން ހޯދާފައިވާ މުދާ ހޯދުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރިހަމަ ނަތީޖާއަކާއި
ހަމައަށް ވާސިލުކުރެވިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އިންވެސްޓިގޭޝަނެއް ހިންގާފައި
ކަމަށް، އެއަށްފަހު ތި ޒިންމާވާންޖެހޭ ފަރާތްތަކާމެދު ފިޔަވަޅު އެޅޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ޝުކުރިއްޔާ
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ، އާދެ! މަޢާފްކުރައްވައްޗޭ. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު.
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ އިނގޭތޯ ޠާހާ. ދެންމެ އިންޓްރޮޑަކްޝަންގައި ވާހަކަދައްކަވަމުން ވިދާޅުވެއްޖެ
މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައި މިއޮތް މާލީ އަދި އެހެނިހެން މަސްލަހަތު ހާމަކުރުމުގެ ކުރުމުގެ ބިލާ ގުޅޭ ބައެއް ވާހަކަތައް.
އަޅުގަނޑަށް އެހާ ބޮޑަށް އެ ސާފުނުވާތީވެ، ކީކޭތޯ އެ ވިދާޅުވީ؟
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު އޭގައި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މިހާރު އެ ބިލުގެ އެބަ އޮވޭ މާލީ
އަދި އެހެނިހެން މަސްލަހަތު ހާމަކުރުމުގެ ބިލު ގާނޫނަކަށް ވެގެން އަންނައިރު އެ ހާމަކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތައް ވަކިން
ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުން މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި
ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ މިސާލަކަށް މިހާރު މާލީ ބަޔާން ހުށަހަޅަން މި ޖެހެނީ ވަކި މަޤާމުތަކެއްގައި ތިބޭ ދައުލަތުގެ
ކަންތައްތަކާ ހަވާލުވެގެން ތިބޭ މީހުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއް. އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން
ބޭނުންވާ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު މި އޭ.ސީ.ސީގެ ތަޙުޤީޤު ރިޕޯޓުތައް ބަލާލިއިރު އެންމެ ގިނައިން މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައި
10

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
މި އޮންނަނީ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކާއި ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކާ. އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ އަޅުގަނޑު މި
ފާހަގަކުރާ ކަމަކީ މާލީ ބަޔާން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ކުންފުނިތަކުގެ ވެރިން އަދި ބޯޑު ޑިރެކްޓަރުން
ނޫނިއްޔާމުން މި ޕްރޮކިއުމަންޓް މަސައްކަތްތަކާ ހަވާލުވެ ތިބޭ މީހުން، މިގޮތަށް މިސާލަކަށް ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރ
ލެވެލްގެ މީހުން ނޫނީ އެގޮތަށް ހާމަކުރަންޖެހޭ ފަރާތްތަކުގެ މަޤާމުތަކާއެއްކޮށް ބަޔާންވެފައި އޮތުން އެއީ މުހިންމު
ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭތީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެން އަޅުގަނޑު ވެސް، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެ ބިލު ބައްލަވާލައްވާފައި އޮތްނަމަ
ފާހަގަކުރެވުނީސް ކަންނޭނގެ. އެ ބިލުގައި އޮންނާނެ ވަރަށް އެގްޒޯސްޓިވް ވަރަށް ބޮޑު ސިންގާހާ ލިސްޓެއް އިނގޭތޯ.
އެންމެ ފަހު މާއްދާގައި އޮންނާނެ ވަރަށް ބޮޑު ލިސްޓެއް. ދައުލަތުގެ ހަމަ ހުރިހާ އިސްވެރިންގެ އިތުރުން މި
ދައުލަތުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ޑިރެކްޓަރުންގެ ނަން ވެސް އޮންނާނެ. ބިޑު ކޮމިޓީތަކުގެ މެންބަރުންގެ ނަން ވެސް
އޮންނާނެ. ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރުންގެ ނަން ވެސް ހުންނާނެ. ދެންއައިސް ޕްރޮކިއުމަންޓް ޕޮލިސީ މި ބޯޑުމެން
މެންބަރުންގެ ވާހަކަ ވެސް އޮންނާނެ. ބިލުގައި ހުރިހާ ވާހަކަތަކެއް އެބަ އޮތް މިހާރު ވެސް ހިމަނާފައި އިނގޭތޯ.
އަޅުގަނޑުގެ ދެން އޮތް ސުވާލަކީ، އޭ.ސީ.ސީން މި ކުރަނީ ވަރަށް މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ގިނައިން ފައިނޭންޝަލް
ކަންކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިންވެސްޓިގޭޝަން މި ކުރިއަށްގެންދަނީ. ގަބޫލުކުރައްވަންތޯ އަސްލު އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން
ކޮމިޝަން ކަހަލަ ކޮމިޝަންތަކަށް ވަރަށް މުހިންމު ކަމަށް އެ ދާއިރާއިން ތަޢުލީމު ހާސިލުކޮށްފައި ތިބި މީހުން
މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ތިބުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ގަބޫލުކުރައްވަންތޯ؟
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކޮންމެހެން އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި މި ދާއިރާއިން ތަޢުލީމު
ހާސިލުކޮށްފައި ތިބި މީހުން ނުތިބިއެއްކަމަކު ތަޙުޤީޤު ކަންތައްތައް ނިންމުމުގައި ނޫނީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން
ކޮމިޝަންގައި އެ ދާއިރާއާ ގުޅުން، މިސާލަކަށް ފައިނޭންޝަލް ފޮރެންސިކް އެކްސްޕަރޓުން ކަހަލަ މީހުން ތިބުން
އެއީ މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި އަދި ނުތިއްބެއްކަމަކު.
އެހެންނަމަވެސް މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ވެސް ތަޢުލީމީ ޤާބިލު ބޭފުޅުން ތިބުން އެއީ މުހިންމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި
ދެކެން. ޝުކުރިއްޔާ.
11

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް ވާހަކަދެއްކެވުން :
އެއްވެސް ވަރަކަށް ހުންނާނެތޯ މި އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންޑޭޓުގެ ތެރޭގައި މި ހުންނަ، މި ހުރި
މަސައްކަތުގެ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި މި ތަޖުރިބާ ހޯދުމަށް ޓަކައި އެއްވެސް ކަހަލަ ވަޒީފާއެއް އަދާކޮށްފައި ނުވަތަ
އެއްވެސް މަސައްކަތެއްގެ ތެރޭގައި މީގެ ކުރިން އުޅުއްވާފައި ހުންނާނެތޯ؟
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއް ކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިއީ އަޅުގަނޑު ކުރިން މި ފާހަގަކުރި ގޮތަށް އަޅުގަނޑު މި ވަޒީފާއެއްގައި
އެންމެ ފަހުން މި އުޅުނީ ފުލެޓުތަކުގެ މައްސަލަ ބަލާ ކޮމިޓީގައި އަނެއް ގޮތަށް. ދެން، އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ގާނޫނީ
ދާއިރާއިން ތަޢުލީމު ހާސިލުކު ރުމަށްފަހު މި ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މި މަސައްކަތް ކުރަނީ. އަނެއްހެން
އެއްވެސް ދައުލަތުގެ އެއްވެސް ވަޒީފާއެއްގައެއް ނޫން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއް ސުވާލުކޮށްލާނަން ނިންމާލުމުގެ ކުރިން. މިއީ ކޭސްތައް ޕްރައިރަޓައި ޒްކުރުމުގައި ކޮން ގޮތަކަށްތޯ
ޢަމަލުކުރައްވަން ގަސްދުކުރައްވަނީ؟
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. މިއީ އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ފާހަގަކުރި ގޮތަށް މިއީ އަޅުގަނޑަށް
ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މިއީ ބޮޑެތި ކޮރަޕްޝަން މައްސަލަތަކަށް ޚާއްސަ ސަމާލުކަމެއްދީގެން ކޭސްތައް މި
ޕްރައިރްޓައިޒްކުރުމަށް ޚާއްސަ އުސޫލުތަކެއް އެބަ ގާއިމުކުރަންޖެހޭ. އެ ކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ވެޓުކުރެވޭނެ ނިޒާމު އޭ.ސީ.ސީގައި ހަރުދަނާކުރެވިގެން. މިއީ
ޙަޤީޤީ އަޅުގަނޑު މި ކުރިން ފާހަގަކުރި ގޮތަށް އިދާރީ ކުށްތައް މި ހިމެނޭ މައްސަލަތައް އެ ކަމުގެ އިޚްތިޞާޞް
ލިބިގެން އޮންނަ މުއައްސަސާއަށް ބަދަލުކޮށްފައި ޙަޤީޤަތުގައި އޭ.ސީ.ސީގެ މެންޑޭޓުގެ ތެރޭގައި މި ހިމެނޭ
ކޮރަޕްޝަނުގެ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް އެ ނިޒާމު ބައްޓަންކުރެވިއްޖެ ކަމަށްވާނަމަ މި އަޅުގަނޑަށް
ގަބޫލުކުރެވެނީ އެއަށް ޙައްލެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
12

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ޝުކުރިއްޔާ . މި އިސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
އިސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ވެސް މި އަހާލަން
ބޭނުންވީ ޙަޤީޤަތުގައި ދެންމެ މުޤައްރިރު ވެސް އެ ސުވާލުކުރެއްވިހެން މި ކޭސް ޕްރައިރަޓައިޒްކުރުމުގައި ވަރަށް ގިނަ
މައްސަލަތައް އެބަ ދިމާވޭ ކަންނޭނގެ އޭ.ސީ.ސީ ވުޖޫދަށް އައިފަހުން މިއަދާ ހަމައަށް އައިއިރުގައި ވެސް. އަސްލުގައި
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިއީ ޙަޤީޤަތުގައި މަޖިލީހަށް ވެސް، ކޮމިޓީއަށް ވެސް ވަރަށް ގިނަ ފަހަރުތަކުގައި
އުނދަގޫވޭ މި ކޭސްތައް ޕްރައިރަޓައިޒްކުރަމުން އަންނަ ގޮތާ މެދުގައި އިނގޭތޯ އޭ.ސީ.ސީން މިހާތަނަށް އައިއިރުގައި.
އެހެންނަމަވެސް މި ވަގުތު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މާ ބޮޑަ ށް މި ރައްޔިތުންނަށް އޭގެ ދެ ފުށް ފެންނަހެން ތި
އެރޭންޖުމަންޓްސްތަކެއް އެހާ ރަނގަޅަށް އެނގިފަކާއެއް ނެތް ކަންނޭނގެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މި
ކޮމިޓީން ނޫނީ ކަމަށް ވަންޏާމު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަކި ކޭސްތަކަކަށް ޕްރައިރަޓައިޒްކޮށް އެ ކަންކުރަން،
ފޯކަސްކުރަން ބުނަން އުނދަގޫވޭ އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް ޤައުމުގެ މަސްލަހަތަށް ބަލާފައި ޤައުމުގެ ބޮޑެތި
ކޭސްތަކަކީ އޭގެ ހައިސިއްޔަތުން ވެސް އެ ކޭސްތަކަށް ޕްރައިރަޓައިޒްކުރަންޖެހޭނެ ކޭސްތަކެއް އެއީ އިނގޭތޯ.
އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ކަން ވަރަށް ފެނިގެން ނުދޭ އޭ.ސީ.ސީގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އިނގޭތޯ.
އޭ.ސީ.ސީ މެންބަރުން ބަދަލުވެ އަލުން އައްޔަނުކުރެވުނު މެންބަރުން މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދިޔައިރު ވެސް އެ
މަންޒަރެއް ނުފެނޭ އިނގޭތޯ. ދެން، އަނެއް މައްސަލައަކީ ޑިއުޓީ ޕްރޮސިކިއުޝަން މަރުހަލާގައި މި ދިމާވާ ޓެކްނިކަލް
އިޝޫސްތައް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މިހާރު ޕީ.ޖީއާއި އޭ.ސީ.ސީއާ އެކީގައި ގުޅިގެން މަސައްކަތް
ނުކުރެވެންޖެހޭ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތް. އެއީ އޭ.ސީ.ސީގެ ހަޔާތުގައި ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް ހޭދަކޮށްފި އިނގޭތޯ.
އެހެންވީމާ، އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ތި ބޭފުޅުން ތި ކުރައްވާ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ޓެކްނިކަލް ކޮލައިބަރޭޝަނަކަށް
ނުދެވެންޖެހޭ ޓެކްނިކަލް އެއްވެސް ސަބަބެއް އަޅުގަނޑެއް ނުދެކެން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެބައި ވަރަށް ބޮޑު ތަނުން
ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ކަންނޭނގެ. ދެން، އަނެއް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެނީ މުހިންމު އަނެއް ކަމެއް ގެ ގޮތުގައި
މި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ގާނޫނުގެ ތެރެއިން އިނގޭތޯ، އަދިވެސް މުޅި މާލިއްޔަތު ގާނޫނުން މި ވަށާޖެހި މުޅިން
ކޮމްޕްލީޓް، ފުރިހަމަވެފައި އޮތް އެއްޗެއް ގޮތުގައެއް އަޅުގަނޑެއް ނުދެކެން އިނގޭތޯ. މިހެން މި ދަންނަވަނީ
މާލިއްޔަތު ގާނޫނުން ލާޒިމުކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް ވަރަށް ވޭގް، ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އެބަހުރި އޭގެ
އެޑްވާންޓޭޖް ނަގަމުން ގެންދާތާ އިނގޭތޯ. ދެން، މާލިއްޔަތު ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި ގާނޫނީ ގޮތުން ސަރުކާރުގެ
ކުންފުނިތަކަކަށް އަދި ވެސް އަނެއްހެން ލާޒިމެއް ނޫން މާލިއްޔަތު ގާނޫނު ތެރެއިން އެ ފްރޭމްވޯކުގެ ތެރެއިން
13

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ޢަމަލުކުރާކަށެއް އިނގޭތޯ. އެ ކަން އެގޮތަށް އޮއްވަ ދެން، މި އޮންނަނީ ކުންފުނިތައް މެނޭޖްކުރަން ޕީ.ސީބީ.
އެހެންނަމަވެސް ޕީ.ސީ.ބީގައި އަދި ހެދިފައި ހުރި ގަވާއިދުތަކަށް ބަލާއިރުގައި ވެސް މި ބުނާ ތަން އަތުޖައްސާ، އެ
ތަން ފޫބެއްދޭވަރަކަށް ޕީ.ސީ.ބީގެ ގަވާއިދުތަކެއް ހަރުދަނާއެއް ނޫން ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިންނެއް
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ، މި ކަންކަން ހަމައަކަށް ނާންނަނީ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑަށް ހީވާ ގޮތުގައި އޭ.ސީ.ސީއަށް
އަދިވެސް މުސްތަޤުބަލުގައި ވަރަށް ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތައް އެބަހުރި ކަންނޭނގެ ކުރިއަށް ދިއުމުގައި އިނގޭތޯ. ދެން،
ކޭސްތައް ޕްރޮސީޑުކުރުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ބައެއް ފަހަރު ސިޔާސީ އޮއެވަރުތަކާ ހުރެ ނޫނީ އެހެން
ސަބަބުތަކާ ހުރެ ވެސް އޭ.ސީ.ސީއަށް ވެއްދޭ ކޭސްތަކުގެ ނިސްބަތުން ފުދޭވަރަކަށް ބޮޑު ކަންނޭނގެ އިނގޭތޯ، ގިނަ
ކަންނޭނގެ އަދަދުތައް. އެހެންވީމާ، މި ކޭސް އެކްސެޕްޓެންސް ލެވެލުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަތުމުގައި ވެސް
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިހާރަށްވުރެ ރަނގަޅު ހަރުދަނާ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅެންޖެހޭ ކަންނޭނގެ. ވަކި ކަހަލަ ޝަރުތުތަކެއް
ހަމަވެފައި އޭގެ ޑޮކިއުމެންޓޭޝަންތަކާއި އެ މައްސަލައިގެ އަސްލުތަކެއް އޮވެގެން ކަންނޭނގެ މައްސަލަތައް
ބަލައިގަންނަންޖެހޭނީ. ބައެއް ހާލަތުގައި މައްސަލަތައް ނެތަސް އެބަ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކުން ވެސް އަދި
ވުޒާރާތަކުން ވެސް މައްސަލަތައް ފޮނުވާ ވަކި ބަޔަކަށް ޓާގެޓްކޮށްފައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އޭ.ސީ.ސީއަކީ އެ
މައްސަލަ ހުރިތޯ ބަލަން ފޮނުވާ ތަނެއް ނޫން. މައްސަލައިގެ ސަބްސްޓެންޝަލް ކަންތައްތަކެއް ހުރެގެން އެ ކަންކަން
ބަލަން ފޮނުވާ ތަނެއް. އެހެންވީމާ، އޭ.ސީ.ސީ ވެގެންނުވާނެ އޭގެ ނާޖާއިޒު މަންފާ ބަޔަކު ނަގާ ތަނެއް ގޮތުގައި
އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ބޭފުޅަކު ފުރުޞަތު ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާތޯ. އާދެ! ނުފެނޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާހިސާބުން
އިންޓަވިއުގެ މަރުޙަލާ ކުރުކޮށްލާނަން އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނާއެކު
ހޭދަކޮށްލެއްވި ވަގުތުކޮޅަށް.
އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
14

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އަޅުގަނޑު މިހާރު ވޯޓަށް މި އަހަނީ އެންޓި ކޮރަޕްޝަންގެ މެންބަރު ކަމަށް އަލްއުސްތާޛު ޠާޙާ މުޙައްމަދަކީ ޤާބިލު
ބޭފުޅެއް ގޮތުގައި މި ކޮމިޓީން މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވަން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ވޯޓުދެއްވުމަށް. ވޯޓުގެ ނަތީޖާ އަޅުގަނޑު ދަންނަ ވައިލާނަން. 9 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ. 8
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވީ. އެހެންވީމާ، މި ނަން ތަޅުމަށް ދާން ފާސްވެއްޖެ. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ
ކޮމިޓީއަށް ޒީނިއާ އަޙްމަދު ހަމީދަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ޒީނިއާއަށް މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ދަންނަވައިލީ އެންޓި
ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުކަމަށް އައްޔަނުކުރުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ ނަމެއް ކަމުގައިވާ
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް އެ ބޭފުޅާގެ ރިފަރެލްއެއްގެ ގޮތުގައި ޒީނިއާގެ ނަން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާތީ. ރިފަރެލްގެ
އިންޓަވިއު މި ކުރިއަށް މިދާ ގޮތަކީ ޒީނިއާއަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަސް މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް ޝަޒުނާ
ހާޝިމްއާއި ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވުމަށް. އެ ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި އެ ބޭފުޅާ
ދެނެވަޑައިގަންނަވަނީ ކޮން ގޮތަކުންތޯއާއި އެ ބޭފުޅާގެ ނަޒާޙާތްތެރިކަމާއި، ހިންގުންތެރިކަމާއި މީހުންނާއި ގުޅިގެން
މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޤާބިލުކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްވުން އެދެން. އޭގެ އިތުރަށް ވެސް ދެން
ޒީނިއާއަށް މުހިންމު ކަމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މަޢުލޫމާތެއް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނާއި ޙިއްޞާކޮށްލަދެއްވުން
އެދެން. އެއަށްފަހު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއްގެ ސުވާލެއް އޮތް ކަމަށް ވަންޏާ ޒީނާއާއާއި ކުރައްވާނެ. އަޅުގަނޑު
މިހާހިސާބުން ޒީނިއާއަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމްގެ ރިފަރެންސް ޒީނިއާ އަޙްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް. ޝަޒުނާއާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑު، ޝަޒުނާ ދަންނަތާ
ގާތްގަނޑަކަށް ދިހަވަރަކަށް އަހަރު ވެދާނެ. އެކަމަކު، އޭޒް އަ ޕީ.އެސް މަސަކަތްކުރާތާ މިހާރު ގާތްގަނޑަކަށް
ތިންވަރަކަށް އަހަރު މި ވަނީ. އެހެންވީމާ، ސުޕަރވައިޒަރ ލެވެލްގައި މި މަސައްކަތް ކުރެވޭނީ ތިން އަހަރު.
އެކަމަކު، މީގެ ކުރީގައި ވެސް މިނިސްޓްރީގައި ހަމަ ކޮ ލީގެއް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއްކޮށް މަސައްކަތްކޮށްފައި
ހުންނާނީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ބަލާއިރުގައި ކޮމިޓުމެންޓް، މިހާރު މިވެނި ވަގުތަކަށް މަސައްކަތް ނިންމަން ބުނެފައި
އިނިއްޔާމު އެ ޑެޑްލައިނަކަށް ހަމަ މަސައްކަތް ނިންމައިދޭ ރޭގަނޑު މަސައްކަތްކޮށްގެން ވެސް ހަމަ. ދެން މީހުންނާ
ގުޅިގެން މިހާރު ފައިނޭންސްގެ މަސައްކަތަކީ އެހެން ޑިޕާޓުމެންޓަކުން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ގުޅިގެން އަންނަ ބިލުތައް
ޕްރޮސެސްކުރުމާއި އެހެން ކަހަލަ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ ޑިޕާޓުމެންޓަކާއި ވެސް ގުޅިގެން މިކަން ކުރަން
ޖެހެނީ. އެހެންވީމާ، ހުރިހާ ޑިޕާޓުމެންޓެއްގެ މަސައްކަތް ބުރަވެފައި އޮންނަނީ ފައިނޭންސްއާއި. އެހެންވީމަ، ވަރަށް
15

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރާތީވެ އެއް ވެސް ސްޓާފަކާއި އަޅުގަނޑަށް އެނގިގެންނެއް މައްސަލަ ޖެހިފަކާއެއް ނެތް. ދެން
ކޮމިޓްމެންޓަށް ބަލާއިރު ހަމަ މުސާރަ އެއްޗެހި ޕޯސްޓުކުރުމާއި މި އެއްޗެހި މިއީ ހަމަ ޓައިމް އިން ޓައިމްއަށް
ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، މިނިސްޓްރީއަކީ ވަރަށް ބޮޑު މިނިސްޓްރީއަކަށް ވެފައި ގާތްގަނޑަކަށް 500
ވަރަކަށް ސްޓާފުން ނޫނީ ގިނަ ސްޓާފުންގެ ޕޯސްޓްކޮށް އެ ކަންތައްތައް ހަމަ ޓައިމްއަށް ހަމަ މިހާތަނަށް ކޮށްފައި
އެބަހުރި. ދެން އިންޓަރގްރިޓީއަށް ބަލަންޏާމު އަޅުގަނޑުމެންގެ އޮޑިޓު ރިޕޯޓުގައި ވެސް ނޫނި އެހެން ގޮތަކަށް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންގެ ފައިނޭންސް ސެކްޝަން ނޫނީ އެހެން ސްޓާފެއް ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައެއް ނެތް މިހާތަނަކަށް ވެސް.
އެހެންވީމާ، ދެން، އަނެއްހެން ސްޓާފުންގެ ނަޒަރުގައި ބަލަންޏާ ވަރަށް މުށްބާރު އަންހެނެކޭ ބުނެފާނެ. އެއީ
ކަންތައްތައް ހިފަހައްޓާފައި ނޫނީ ގަވާއިދަށް ކުރަންޏާމު އެހެން ސްޓާފުންނަށް ހީވާނެ ތަންކޮޅެއް ހާޑް ތަންކޮޅެއް
އުދަގޫ ސްޓާފެކޭ. އެކަމަކު، އަނެއްހެން މަސައްކަތަށް ބަލަންޏާ ހަމަ ފައިނޭންސް ކަންތައްތަކުގައި ހަމަ އެގޮތަށް
އެކަން ކުރެވޭނީ ވެސް . އެ ގަވާއިދަށް ހުރިއްޔާމު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޕޯސްޓުކުރެވޭނީ ވެސް. އެހެންވީމަ، އަންނަ
ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އިންޓަރގްރިޓީއަށް ބަލަންޏާމު ހަމަ ރަނގަޅު ސްޓާފެކޭ އަޅުގަނޑު ބުނާނީ. ދެން، ޑެޑިކޭޝަން
ގޮތަށް ބަލަންޏާމު ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނާއެކީ އުޅެމުން ހަމަ ވިހައިގެންވެސް ނުކުމެފައި ވެސް ހަމަ މަސައްކަތުގެ ހަމަ
އެ ބުނާ ޓައިމްއަށް ނިންމަމުންދޭ. އެހެންވީމާ، ޑެޑިކޭޝަން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅޭ އަޅުގަނޑު ބުނާނީ ހަމަ.
ދެން ނޮލެޖަށް ބަލަންޏާމު ހަމަ މިދިޔަ 10 އަހަރުވެސް ހަމަ ފައިނޭންސް މަސައްކަތުގައި އުޅުނީމަ ހަމަ މި
މަސައްކަތްތައް އެނގޭނެ ކަމަށް. ދެން އޮޑިޓް ރިޕޯޓުގައި ވެސް މި ކަންތައްތައް ކުރަންވާ ގޮތާއި އަހަރީ ރިޕޯޓާއި މި
ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް ހަމަ ޝަޒުނާގެ ބެލުމުގެ ދަށުން އެ ދަނީ. ދެން، އަޅުގަނޑު އޭސް އަ ސުޕްވައިޒަރ
އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ރަނގަޅު ސްޓާފެއް. އިތުރު އެއްޗެއް އިނިއްޔާމު ޔޫ ކޭން އާސްކު މީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއްގެ އިތުރު ސުވާލެއް އެބަ އޮތްތޯ؟ އޮތް ކަމަކަށް ނުފެނޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމަ،
ޒީނިއާ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނާ ތި ހޭދަކޮށްލެއްވި ވަގުތުކޮޅަށް. ދެން ވަރަށް ބޮޑަށް
މަޢާފަށް އެދެން! ފުދޭވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންޓަވިއުތައް ދެން ދިގުވެގެންދާތީވެ މަޑުކޮށްލައްވަން
ޖެހިވަޑައިގަންނަވާ އެބަ ހުރިހާ ބޭފުޅުންވެސް ކުޑައިރުކޮޅަކަށް. އަދި އެ ދޭތެރެއިން އައިސްފި މަޖިލިސް ވޯޓު ވެސް.
އެހެންވީމަ.
16

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމްގެ ރިފަރެން ޒީނިއާ އަޙްމަދު ޙަމީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ތެންކިޔު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއަށް އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ހާޝިމްއަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުމެން
ޝަޒުނާއަށް މިއަދު މި ދަންނަވައިލީ އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ މެންބަރު ކަމަށް ކުރިމަތިލައްވައި،
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނަން ފޮނުވާފައިވާތީވެ އިންޓަވިއުގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި. ޝަޒުނާއަށް
އަޅުގަނޑުމެން އިންޓަވިއު ފެށުމުގެ ކުރިން އެމް.ސީ.ކިއު ކަރުދާހެއް ދީފައި ވާނެ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ޝަޒުނާ އަށް
ގާނޫނު އެނގޭ މިންވަރު ބެލުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުމެން ދޭ ކަރުދާހެއް. އޭގެއިން ލިބިވަ ޑައިގަތީ 15 ،12 އަކުން
އިނގޭތޯ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެން އިންޓަވިއު ގެ މަރުޙަލާ ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަކީ ޝަޒުނާއަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ 10
މިނެޓްގެ ފުރުޞަތެއް އަމިއްލަ ތަޢާރުފުގައި. އެ ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި މި މަޤާމަށް ޤާބިލުކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ
ކޮން ސަބަބަކާ ހުރެކަމާއި ، މަޤާމާއި ގުޅޭ ގޮތުން މަޢުލޫމާތު ލިބިވަޑައިގެން ހުންނެވި މިންވަރަކާއި ތަޖުރިބާ
ލިބިވަޑައިގެން ހުންނެވި މިންވަރަކާއި ، އަދި އެއާއެކީގައި މި ދާއިރާ ކުރިއެރުވުމަށް އޮތް ތަޞައްވުރެއް
އަޅުގަނޑުމެންނާއި ޙިއްޞާކޮށްލަދެއްވާ! ދެން އެއަށްފަހު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ތަރުތީބުން
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ދެމުން ދާނަން. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް ގެންދަވާ.
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަކީ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު މިވަގުތު ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން މިދަނީ އިނގޭތޯ މިނިސްޓްރީ އޮފް
ނެޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުންސިންގ އެންޑް އިންފްރަސްޓްރަކްޗަރގެ ފައިނޭންސްގެ، ފައިނޭންސްގެ ހެޑެއްގެ ގޮތުން
އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް ކުރަނީ. ދެން މި މަޤާމަކީ އަޅުގަނޑު ޝަޢުޤުވެރިވާ މަޤާމެއް ކަމަށް ވާތީވެ މި މަޤާމުގެ
މަސްޢޫލިއްޔަތްތަކުގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑު ބަލާލިއިރު ދެން މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑު އަދާކުރަމުން މިދާ
ވަޒީފާގައި އުޅޭތާ ގާތްގަނޑަކަށް ދިހަވަރަކަށް އަހަރުވެފައި މިހިރީ އިނގޭތޯ. ދެން، މިހާރުވެސް ހަމަ ކުރާ
މަސައްކަތްތައް ކުރަނީ ހަމަ ޤައުމަށް ތެދުވެރިކަމާއެކު އަމިއްލަ ނަފްސަށާއި އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނާއި
ދެން މިނިސްޓްރީގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ޕޮލިޓިކަލް ބޭފުޅުންނާއި ހަމަ ސިވިލްސަރވެންޓުން ހިމެނޭ ގޮތަށް ހަމަ
ވަރަށް ދެފުށް ފެންނަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް ކުރަމުން މި ގެންދިޔައީ. މި މަސައްކަތްކުރި މާހައުލުގެ
17

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުގެ ވޯރކް އެކްސްޕީރިއަންގެ ތެރޭގައި ވެސް ހިމެނޭނެ މިނިސްޓްރީގައި ހިމެނޭ ބޮޑެތި
ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ޕޭމެންޓްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށް. ދެން އަނެއްހެން އެންމެ ރީސެންޓްކޮށް އަނެއްހެން ދަންނަވަންޏާ
2020 ގައި މި ކޮވިޑު ފެސިލިޓީތައް ޤާއިމުކުރިއިރު މިނިސްޓްރީން ވަރަށް ބޮޑު ރޯލެއް އަދާކުރައްވައިގެން ކޮވިޑު
ފެސިލިޓީތައް ޤާއިމުކުރެއްވީ. އޭރުގައި ވެސް ކުރެއްވި އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތަކުންނާއި ދެން މަޖިލިސްއިން ވެސް
ދިރާސާކުރެއްވިއިރު އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތް ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވާފައި އިނީ މިނިސްޓްރީގެ ކަންތައްތައް. ދެން
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިދިޔަ ޓެން ޔާސްގެ ތެރޭގައި އޭޒް އަ ސިވިލްސަރވެންޓު ގަ ވެސް
ކުރެވިފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކ ސަބަބުން މިނިސްޓްރީގެ ފައިސާއާއި ބެހޭ މުޢާމަލާތްތައް ރަނގަޅު ސިސްޓަމެއްގެ
ދަށުން ހިނގަމުންދާތީ ކަންނޭނގޭ މިހާ ބޮޑު މޭޖަރ މިނިސްޓްރީއަކަށް ވެ ހުރެ އެހާ ގިނަ މައްސަލަތަކެއް އޮޑިޓު
ރިޕޯޓުތަކުގައި ވެސް ފާހަގަކުރެވިފައި ނު ހުންނަނީ. ދެން އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ މި ވަޒީފާއަށް އަޅުގަނޑު
ޤާބިލުވުމަށް މިދެންނެވި ކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑަށް އެކްސްޕީރިއަން އެބަހުރި ކަމަށް ހަމަ
ޤަބޫލުކުރަން ލިބިފައި ހުރި އެކްސްޕީރިއަންސްތަކުން ދެން. ދެން، ކޮމިޝަންގެ މެންބަރަކަށް ވިޔަސް ވެސް ހަމަ
މިދެންނެވިހެން ކުރިން އަދާކުރި ވަޒީފާއާއި ހަމައެކަނި މިވާގޮތަކީ ތަންކޮޅެއް ޒިންމާ ބޮޑުވަނީ އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ
ގޮތުގައި. އެކަމަކު، ހަމަ އިޚްލާޞްތެރިކަމާއި ހަމަ އެއްގޮތަކަށޭ މިހިރީ. ހަމަ އެއްވެސް ޗޭންޖެއް ނާދެއޭ. ފުރަތަމަ
ދުވަހުން ފެށިގެން އަޅުގަނޑަކީ ވަރަށް އިންޑިޕެންޑެންޓްކޮށް ޓްރާންސްޕޭރެންޓްކޮށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާ މުވައްޒަފެކޭ
ހަމަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބާރަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
اله
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ. މަރުޙަބާ ޝަޒުނާ. މިހާރު އެނގިވަޑައި ގަންނަވާފައި ކަންނޭނގޭ އޮންނާނީ ރައްޔިތުންގެ
އެކްސްޕެކްޓޭޝަން އޭ.ސީ.ސީއާ ދޭތެރޭގައި ހުރި ގޮތް ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ތިފަދަ މަޤާމަކަށް
ކުރިމަތިލައްވާއިރުގައި ހަމަ އެތެރެއިންނާއި ބޭރުން ހުރި ކަންތައްތައް ބައްލަވަ އިލައްވާފައި ވާނީ. ދެން، ކުރިމަތީގައި
މިއޮތީ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތެއް ކުރަން. އެކަމަށް ކުރިމަތިލައްވައިގެން ތި ހުންނެވީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ އޭ.ސީ.ސީގެ މިހާރުގެ ހާލަތު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ބައްލަވާލައްވާފައިވާނެ. ދެން، ސަޒުނާއަށް
18

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އެ ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގެންފި ކަމަށް ވަންޏާ އެ ހާލަތު މިހާރު އޮތް ގޮތުން، ބަދަލުކުރުމަށް ނޫނީ ރަނގަޅުކުރުމަށް
ރައްޔިތުން އެދޭ މިންވަރަށް އޭ.ސީ.ސީ ގެންދިއުމަށް ޓަކައި ކޮބައިތޯ ވިސްނުމަކީ؟
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަނދާން ނެތުނީ އިނގޭތޯ. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުން މިއީ މެނޭޖަރއަކަށް ވިޔަސް އަދި ކޮމިޝަން
މެންބަރއަކަށް ވިޔަސް، ތަނެއްގެ މަސައްކަތްކުރެވޭނެ ވަސީލަތްތަކާއި މުވައްޒަފުންނާ އެއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް.
އަދި އެތާ މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންނަކީ މިސާލަކަށް އިންވެސްޓިގޭޝަން ދާއިރާގެ މުވައްޒަފުން މިތާ މަސައްކަތް
މި ކުރަނީ އަނެއްހެން ޓެކްނިކަލް މުވައްޒަފުންގެ ގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، މިއީ ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓިގޭޝަން
ދާއިރާއިން ކިޔަވާފައި ތިބޭ މީހުން ވަރަށް މަދު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނީ އަޅުގަނޑު މި ހަދާލި
ރިސަރޗްތަކުން. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭން ބޭރުގެ އެހެން ކޮމިޝަންތަކާ ގުޅިގެން ނަމަވެސް މިއީ އަދިވެސް މިއަށްވުރެ
ބޮޑަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ތަމްރީނުތަކާއި ތަޢުލީމުގެ އިތުރުން ދެން، ތަމްރީނުތަކަށް. ބޮޑަށް އަޅުގަނޑަށް މިއީ ހެދި
ރިސަރޗްތަކުން ފެންނަ ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ ލީގަލް ދާއިރާގެ ބޭފުޅުން ބޮޑަށް މަސައްކަތްކުރައްވަނީ އިންވެސްޓިގޭޝަން
އޮފިސަރުންގެ ގޮތުގައި. ދެން، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ހަމައެކަނި އިނަފްއެއް ނޫން ކަންނޭނގެ ލީގަލް ދާއިރާ އެކަނި
ވީމަ. އެހެން ފީލްޑްތައް ވެސް އެނގުން ވަރަށް މުހިންމު ކަންނޭނގެ. މިސާލަކަށް ދެން ދަންނަވަންޏާ މި
މިނިސްޓްރީގައި މިހިންގާ މެގަ ޕްރޮޖެކްޓްސްތަކުގެ އެއްޗެހީގައި ވެސް މި އިންޖިނިއަރުންނާއި މި އަރކިޓެކްޗަރުންނާއި
މިކަހަލަ އެކްސްޕަޓީސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ހުންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން އެ ބޭފުޅުންގެ. އޭގެ
އިތުރުން ދެން، އަޅުގަނޑު ބަލާލިއިރު އޭ.ސީ.ސީގެ މިއީ ކުރިއަށް އޮތް 5 އަހަރުގެ ސްޓްރެޓެޖިކް އެކްޝަން
ޕްލޭނުގައި ވެސް ފާހަގަކުރައްވާފައި އެބަހުރޭ މި ވަސީލަތްތައް ނުލިބޭ ވާހަކައާއި ޓަރންއޯވާ ވަރަށް ހައި ވާހަކައާއި
މިކަހަލަ ވާހަކަތަކެއް. އެއީ ހަމަ އަނެއްހެން ނޯމަލްކޮށް ހަމަ ކޮންމެ އިދާރާއަކަށް ވެސް ދިމާވާ ކަންތައްތައް
ކަންނޭނގެ. އަޅުގަނޑަކަށް ހިޔެއްނުވޭ އެހާ ޑިފިކަލްޓް ކަމެއްހެނެއް އެ ކަންތައްތައް ޙައްލުކުރުން އެއީކީ. މި
ދެންނެވިހެން މިއީ މުވައްޒަފުންގެ ޓާން އޯވާ އެހާ ހައިވާ ސަބަބަކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލެއްނުކުރެވޭ މި ސެލެރީ
ސްޓްރަކްޗަރ އިންނަ ގޮތް. އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުން އަސްލު ހަމަ މި ރާއްޖޭގެ ނިސްބަތުން ބަލާއިރު ވަރަށް
ރަނގަޅު ސެލެރީ ސްޓްރަކްޗަރއެއް މި އިންނަނީ މުވައްޒަފުންގެ. ދެން، ބޮޑަށް މި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި
މަސައްކަތްކުރެވޭ ޓެކްނިކަލް ކެޕޭސިޓީ ނުހުރެފައި އޭގެ އިތުރުން މި އޮފީސް ތެރޭގެ މޯޓިވް ވެސް ވަރަށް
މުހިންމުވާނެ މުވައްޒަފުން މަސައްކަތްކުރުމުގައި. އެހެންވީ މަ، އޭގެ އިތުރުން ދެން، އޭ.ސީ.ސީ މިހާރު ހިންގަމުންދާ
އޮފީހުގެ ޖާގައިގެ ދަތިކަން ދެން، އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަންނޭނގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މިހާރު ކުއްޔަ ކަށް
19

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އުޅުއްވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ވެސް ފެކްޓަރއަކަށް ވެދާނެ ފަހަރެއްގައި މުވައްޒަފުން އިންވެސްޓިގޭޝަން،
އިންވެސްޓިގޭޓްކުރައްވާ ބޭފުޅުންނަށް އެއަށްވުރެ އެކަށީގެންވާ މާހައުލަކާއި ވަސީލަތްތަކާ ކުރެވިއްޖެނަމަ މިހާރަށްވުރެ
ހާލަތު ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް މި މަސައްކަތްކުރަނީ ނަތީޖާއާ ދިމާލަށް އިނގޭތޯ. ދައުލަތުން 50 މިލިއަން، 60
މިލިއަން ރުފިޔާ އަހަރަކު އެބަ އޭ.ސީ.ސީ ހިންގުމަށް ޓަކައި ހެދަކުރޭ. ދެން، އޭ.ސީ.ސީން ބަލަންޖެހޭ މައްސަލަތަކަކީ
ފަސޭހަ ކަންކަމެއް ނޫން އިނގޭތޯ. ދެން، ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ތަނެއްގައި ވެސް ކަރަޕްޝަން މައްސަލަތަކަކީ އެންމެ
ކޮމްޕްލެކްސް ކަންތައްތައް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގެންފިއްޔާ، ކިހާވަރަކަށް ގެ ޔަޤީންކަމެއް
ދެއްވާނަންތޯ ނަތީޖާ ނެރެވޭނެ ތަނަކަށް އޭ.ސީ.ސީ ބަދަލުކުރެއްވުމުގައި ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެއްޔާ ކިހާވަރަކަށް އެ
މަސައްކަތް ކުރައްވާނަންތޯ؟ ނަތީޖާ ނެރެވޭ ތަނަކަށް އޭ.ސީ.ސީ ހެއްދެވުމަށް.
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެންމެ ހަމަ މި ފާހަގަކުރިހެން އަސްލު ވަރަށް އައިޑިއަރސް އެބަހުރި އަޅުގަނޑަށް މިއީ އަޅުގަނޑަކީ ވަރަށް މި
ޑެޑްލައިންސްތަކަށް ވޯކްކުރަން އެހެން އާދަވެފައި މި ހުރީ ވެސް. ދެން، އަނެއްހެން މިއީ އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް
ބޮޑަށް ޔަޤީންކަމެއް އެބައޮތް ހަމަ މި ދެންނެވިހެން މި ދެންނެވި ފެކްޓަރސްތަކަކީ އެހާ އުނދަގޫ ކަމެއް ކަމަކަށް.
މިއީ ހުރި އަޅުގަނޑު ދެން ނޫސްތަކާ އެއްޗެހިން ވެސް ރިސަރޗް ހަދާލިން. ދެން، އެއްކޮށް ރިލަޔަބަލްއެއް ނުވާނެ
ކަންނޭނގެ ނޫސްތަކެއް. އެކަމަކު މި ރިޕޯޓްސްތަކަށާއި އޭ.ސީ.ސީގެ ތަފާސްހިސާބުތަކަށް ބަލާލާއިރުގައި މިއީ އެހާ
އުނދަގޫ ކަންތައްތަކެއް ހުރި ކަމަކަށް ގަބޫލެއްނުކުރެވޭ ނަތީޖާ ނެރޭކަށެއް. މި ދެންނެވިހެން އެއީ ހަމަ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތަކެއް މިއީ މި ބޭނުންވަނީ ގަދައަޅާ މަސައްކަތްކުރާނެ ބަޔަކު ކަންނޭނގެ.
މީހުން އެ މި ދެންނެވިހެން އެ ފެކްޓަރސްތައް ބަލާލާފައި އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅު ބުނަން އެނގޭނީ. އެކަމަކު
މަސައްކަތްކުރަން އަޅުގަނޑު އެ ޤާބިލުކަން އެބަހުއްޓޭ، އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ޝައުގުވެރިކަން އެބަހުރި
މަސައްކަތްކުރަން، އެ ނަތީޖާ ނެރެދޭން ހަމަ.
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
20

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އަޅުގަނޑުގެ ފަހު ސުވާލު މިއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެ ބޭފުޅުންނާ އެއްކޮށް މި ދެންނެވީ ކުރީގެ މެންބަރުންނާއެކު
ދެން މި ކޮމިޓީއާ ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް ބައްދަލުވެ އަދި އެ ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަތަކާއި ދެން ފަހުން އޮޑިޓު އޮފީހުން
ހެއްދެވި ޕަރފޯމަންސް އޮޑިޓާއި މި ހުރިހާ އެއްޗަކަށް ރިއާޔަތްކުރާއިރުގައި އަދި އެނގޭ އެއް ކަމަކީ މޮނިޓަރިންގެ
މައްސަލަތަކެއް ހުރި ކަމަށް އަދި ކޭސްތައް އިންވެސްޓިގޭޓަރުންނާ ހަވާލުކުރީމާ ނިންމަން، މިސާލަކަށް އެ
ޓައިމްލައިނެއް، މާ ބޮޑު ޢަމަލުކުރެވޭ ނޫނީ މުއްދަތެއް ބުނެފައި އޮވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް އެ ނިންމާނެ ވަގުތެއް،
ނިންމަން ޖެހޭ ވަގުތެއް ކަނޑައެޅިފައި ނެތް ކަމަށް އިނގޭތޯ. ދެން ކޭޝް މެނޭޖުމަންޓު ސިސްޓަމެއް ވެސް ނެތުމާ
އެއްކޮށް ދިމާވާކަމެއް ކަމަށް ވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެއަށްވުރެ ބޮޑަށް މިހާރު މިސާލަކަށް މޮނިޓަރކުރުމާއި ވަރަށް
ބޮޑެތި މައްސަލަތައް މި ހުންނަނީ. އަދި ރައްޔިތުން މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް އަވަސްވެ މި ތިބީ އެ ކަންކަމުގައި
ނަތީޖާއެއް ފެންނަން އަދި ދައުލަތުން ގެއްލިފައި ހުރި ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާއާ ގުޅޭ ކަންކަން ހުރީ.
އެހެންވީމާ، ވިދާޅުވެދެއްވަފާނަންތޯ މިސާލަކަށް ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގެންފިއްޔާ މިހެން ހުރި މައްސަލަތައް ދެން
ގާތްގަނޑަކަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގެންފި ކަމަށް ވަންޏާ މިހާ ދުވަހެއް ތެރޭގައި ނިންމުމުގެ
ވިސްނުންފުޅު އެބަހުއްޓޭ. ނޫނީ ނިންމިދާނެ ކަމަށް ބެލެވޭ. އެކަހަލަ ގާތްގަނޑަކަށް އެކަމުގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ވިސްނުންފުޅެއް؟
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އާއްމުންގެ އިތުބާރު މިހާރު މި އޮތީ ވަރަށް މުހިންމުވެފައި ކަންނޭނގެ. ދެން ބޮޑު 5
މައްސަލައި ގައި ވެސް ގާތްގަނޑަކަށް 2 މައްސަލަ 3 މައްސަލަ މި އުޅެނީ އަސްލު ޙައްލު ނުވެގެން ދެއްތޯ.
އެހެންވީމާ، އެ މައްސަލަތަކަށް ފޯކަސްކޮށްގެން ކުރިއަށް އޮތް 6 މަންތްސް ތެރޭގައި ވެސް އެ ނުވާވަރުގެ
މަސައްކަތެކޭ އަޅުގަނޑު ނުބުނާނަން، އެ މަސައްކަތް ކޮށްފިއްޔާ. އެއީ މިހާރު ހެކިތަކާ އެއްޗެހި ހުރި ކަމަށް އަސްލު
މި ރިލޭބަލްކޮށް މި ފެންނަން ހުރި އިންފޮމޭޝަންސްތަކުން މި ފެންނަނީ އެގޮތަށް. އެހެންވީމާ، ހަމަ ސީދާ އެހެން
ދަންނަވަން އެނގޭނީ އިންފޮމޭޝަންތައް ރަނގަޅަށް ފެނުނީމަ އިނގޭތޯ. އެކަމަކު އަ ޅުގަނޑަށް ހިޔެއްނުވޭ 6
މަންތްސް އެއީ މަދު ވަގުތުކޮޅެއް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
21

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އިތުރު އެއްވެސް ބޭފުޅެއްގެ ސުވާލެއް އެބައޮތްތޯ؟ އާދެ! ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ، މަޢާފުކުރައްވައްޗޭ! ޙަސަން އަޙްމަދު
އިނގޭތޯ. އެއީ އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ އިނގޭތޯ. ތަޢުލީމު ހާސިލުކޮށްފައި ހުރި ކަމަކުން އަދި މިހާހިސާބަށް
ދައުލަތަށް ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްކުރުމުގައި އިޚުލާސްތެރިކަމާ އެކީގައި ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާ ބެލެހެއްޓުމުގައި
ތި އުޅުއްވީ އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު ތި އަދާކުރައްވާ ވަޒީފާއާ މިއާ ހާސްބައި ތަފާތުވާނެ
ކަންނޭނގެ. ކުރައްވާ މަސައްކަތްޕުޅާ އަދި ގާނޫނުން މިކަން ބެލެހެއްޓުމަށް އޮތް ތަނަށް ވަޑައިގަންނަވަން ތި
އުޅުއްވަނީ. ވަރަށް ބޮޑެތި މައްސަލަތައް ހުރި ތަނެއްގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދައްކަނީ. ހަމަ ކޮންމެ
ބޭފުޅަކު ވެސް ޢައްޔަންކުރެއްވީމަ، ހަމަ އިންޓަވިއުގައި ވިދާޅުވޭ ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ބައިވަރު ވާހަކަތައް ވެސް ދެކެވޭ.
ދެން އެހެންނަމަވެސް، އެ ތަނަކަށް ގޮސް ގޮނޑީގައި އިށީނދެވަޑައިގަތީމަ މި އެނގެނީ ގާނޫނުގައި ހުންނަ ބުރަ
މިނަކާއި ލުއި މިނަކާއި ކަންކުރަން ތިބި ގޮތަކާއި ކުރެވޭނެ ގޮތަކާއި ވަސީލަތާ. ހަމަ މިއަދުވެސް އޮތް ، އެގޮތަށް އޮތް
ތަނަކަށް ތި ވަޑައިގަންނަވަނީ. މައްސަލަތައް ފުނިޖެހިފައި ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ކަންބޮޑުވުން ހުރި ތަނެއް. ސުވާލަކީ
މޫނަކަށް ކަނދުރާއަކަށް ނުބަލާ މިކަންކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން އެބަހުރިތޯ؟
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިންވެސް މި ދެންނެވިހެން މި ޕާސްޓު 10 އިޔަރޒްގެ އެކްސްޕީރިއަންސަށް ބަލާއިރުވެސް
އަޅުގަނޑަށް ދެން އޮފީހުގައި އަޅުގަނޑާއި އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރެއްވި ހަމަ އިސް ބޭފުޅުން ވެސް ޕޮލިޓީކަލް ވެސް
ޕޮލިޓިކަލް ނޫނަސް އިނގޭތޯ ސިވިލް ސަރވިސަސްގެ އިސް ބޭފުޅުން ވެސް ހަމަ ހެކިވެ ވަޑައިގަންނަވާނެ އަޅުގަނޑަކީ
އެގޮތަށް ވަރަށް އިންޑިޕެންޑެންޓުކޮށް މަސައްކަތްކުރަނީ. ދެން ކުރިން އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވާ ނުލެވި އިނީމަ
ދަންނަވާލާނަން. މިސާލަކަށް އޭ.ސީ.ސީ، އޭ.ޖީ އޮފީސް، އޮޑިޓު އޮފީހުން އަންނަ ހުރިހާ މިނިސްޓްރީއާ ބެހޭ ގޮތުން
އަންނަ ހުރިހާ އަމުރަކަށް ޖަވާބު ދިނުމުގެ ފޯކަލް ޕޮއިންޓަކަށް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް ކޮށްފައި ހުންނާނީ. އެހެންވީމާ،
ފުދޭވަރަކަށް އަންނަ މައްސަލަތަކާއި އެއްޗެހި ވެސް އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި އޮންނާނީ. އެކަމަކު ސީދާ އަޅުގަނޑުގެ
އެއްވެސް މައްސަލައެއް އުޅެގެން އެކަހަލަ ކޭސްއެއް މިދިޔަ 10 އިޔަރޒްގެ ތެރޭގަ އި ނެތް. ދެން އަޅުގަނޑު
ގަބޫލުކުރަނީ ވަރަށް ބޮޑު އެޗްވީމަންޓެއް ކަމަށް އެއީ އަޅުގަނޑު ގެ އެގޮތަށް މަސައްކަތްކުރެވިފައި ހުރީމަ ކަމަށް
22

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކޮށްފައި ހުންނާނެ އެޗް.އާރު، އެމް.ޑީ ކޮމިޓީގައި ވެސް މިނިސްޓްރީގެ. ބިޑު ކޮމިޓީގައި އެކަނި
މަސައްކަތް ނުކުރަނީ. އެއީ ފައިނޭންސްގެ ހެޑަށް ވާތީވެ. ކޮންފްލިކްޓުވެދާނެތީ އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް ނުކުރަން
އިނގޭތޯ. އެހެން ވަރަށް ގިނަ ކޮމިޓީސްތަކުގައި މަސައްކަތް ކޮށްފައި ހުރީ. އެއްކޮށް މަސައްކަތް ކުރާ މުވައްޒަފުންގެ
މައްސަލަތައް ވެސް އެކަހަލަ މައްސަލަތައް ވެސް ބަލާފައި ބައެއްފަހަރު ފޮނުވަންޖެހޭ އިދާރާތަކަށް ފޮނުވާފައި ކުދި
ކޮމިޓީތަކުގައި ވެސް މަސައްކަތް ކޮށްފައި އަޅުގަނޑު މިހިރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޔަގީންކަން
އެބައޮތް ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހި އަޅުގަނޑަށް ކަންތައްތައް ނިންމުމުގެ ޤާބިލުކަން އެބަހުރި ކަމަށް އިނގޭތޯ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިކަމުގައި އުޅުއްވާއިރު ދިމާވާ ދަތިތައް ވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެކްސްޕީރިއަންސް ކުރެއްވިފައި ކަންނޭނގެ
ހުންނާނީ. މި ކަންކަމަށް ގާނޫނަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލެއް އޮތް ކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވަންތޯ؟
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ މި ފައިވް ހަންޑްރެޑެން ޓެން ޓު ސެވަންޓީންއަށް މި
އައިއްސަ އިންނަ ބަދަލުގެ ސަބަބުން ކުރިއަށްވުރެ ތަންކޮޅެއް ބޮޑަށް ކުލިއަރ ވެއްޖެ ކަންނޭނގެ އަސްލު. ކުރީގެ
ކުށުގެ ބާވަތްތައް ކުޑަކޮށް އޮޅިފައި އިންނަނީ ގާނޫނު އިންނަ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، އެއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ބަދަލެއް
ކަމަށް ފެނޭ. ދެން އަދިވެސް ހުންނާނެ ދެއްތޯ އިތުރަށް މަސައްކަތްކުރަން ފެށީމަ ފެންނާނެ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ،
މިހާރު ގާނޫނު އޮތް ގޮތަކުން މަސައްކަތްކުރަން ދަތިވާ ކަހަލަ ބައެއް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނުނު. އަޅުގަނޑު ހަމަ
ވަރަށް ބޮޑަށް އާންމު ގަވާއިދު ތަކާ ހުރިހާ އެއްޗެހި ބަލައިލިން. އެހެންވީމާ، ކުރިން ދެންނެވިހެން ކޮމިޓީއަށް ކުރީގެ
ކޮމިޝަނުން ހާޒިރުކުރެވިގެން މި ކޮމިޓީން ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައި ހުރި އިޝޫސްތަކަކީ ގާނޫނުގައި މައްސަލަތަކެއް
ހުރެގެން ޙައްލުނުކުރެވި ހުރި މައްސަލަތައް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެން އަސްލު. އެހާ އުނދަގޫ ގާނޫނެއް ނޫން
ކަންނޭނގެ އޮތީކީ ހެދިފަ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
23

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް ވާހަކަދެއްކެވުން :
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މަރުޙަބާ އިނގޭތޯ ޝަޒްނާ. ދެންމެ ވާހަކަދައްކަމުން ވިދާޅުވެއްޖެ ކޮމިޝަނުގެ މި
ޓެކްނިކަލް ކެޕޭސިޓީގެ ވާހަކަ އިނގޭތޯ ކޮންމެވެސްވަރަކަށް. އެ ކަމަށް އަލިއަޅުވާލައްވައިފި. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ
އޭ.ސީ.ސީ ފަދަ މުއައްސަސާތަކުން މި ކުރަންޖެހޭ ތަޙުޤީޤުތައް އިނގޭތޯ ވަރަށް ގިނަފަހަރަށް މި ފައިނޭންޝަލް
ކްރައިމްސްގެ ތަޙުޤީޤުތައް މި ކުރަން ޖެހެނީ. ވަރަށް ކޮންޕްލެކްސް ތަޙުޤީޤުތައް ވެސް ކުރަންޖެހޭ. ވަރަށް ގިނަފަހަރު
މިވާގޮތަކީ އެފަދަ ތަޙުޤީޤުތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާއަކީ މީގެކުރިން އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން
ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ގޮތުގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ ފަރާތުން ލިބިފައި ހުރި މަޢުލޫމާތަކީ އެފަދަ ތަޙުޤީޤުތައް
ކުރުމުގައި އަސްލު ޙަޤީޤަތުގައި އެކަށީގެންވާ ވަރެއްގެ ތަޖުރިބާއާ އަދި ކެޕޭސިޓީ ކޮމިޝަނުގެ ތެރޭގައި ވެސް
މިހާރުވެސް ނެތްކަން. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ ކޮންމެވެސްވަރަކަށް މިފަދަ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަޒްނާ މި
ކުރު ކޯސްތަކާ އެއްޗެހި ވެސް ހައްދަވާފައި ހުރީ. ހުރި ކަމަށް ފެންނާތީވެ މިފަދަ ތަޙުޤީޤުތައް ކުރުމުގެ ކިހާވަރެއްގެ
ތަޖުރިބާއެއް ކިހާވަރެއްގެ ޔަގީންކަމެއް އެބައޮތްތޯއޭ މިކަމަށް މިހާރު އެ ތަނުގައި ނެތް އެ ކެޕޭސިޓީ ޝަޒްނާގެ
ފަރާތުން އެ ކޮމިޝަނަށް ފޯރުކޮށްދެވޭނެކަމުގެ؟
އަލްފާޟިލާ ޝަޒުނާ ޙާޝިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިންވެސްޓިގޭޝަން ދާއިރާގެ އެކްސްޕީރިއަންސް އަނެއްހެން އަޅުގަނޑުގެ ނެތް އިނގޭތޯ. އެކަމަކު ދެންމެ މި
ދެންނެވިހެން މިނިސްޓްރީގެ އެކި ތަޙުޤީޤުކުރާ ކުދިކުދި ކޮމިޓީތަކުގައި މަސައްކަތްކޮށްފައި މިހިރީ. ދެން އެކަމަކު
އޭ.ސީ.ސީއަށް ހުށަހެޅިފައި ހުރި މިނިސްޓްރީގެ ވަރަށް ހިއުޖު ބައެއް މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑަށް
އިންފޮމޭޝަންތައް ޝެއަރކުރުމުގެ ކަންތައްތަކުގައާއި އެއްޗެހީގައި އުޅެވިފައި ހުރީމަ ދެން އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ
އޮފީސް އޮފީހުގެ ދެން މި ޕްރޮސެސް އިންނަގޮތް. ދެން މި ދެންނެވިހެން ސީދާ ޑައިރެކްޓްލީ އަދި އޭ.ސީ.ސީގައި މި
އިންނަ ކަހަލަ ސިސްޓަމެއްގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތް ކޮށްފައެއް ނެތް. އެކަމަކު ކުރިންވެސް މި ދެންނެވިހެން
އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުން ޓަރންއޯވަރ އެހާ ހައިވަނީ ވެސް އަސްލު ދެންމެ ތި ދެންނެވިހެން ކެޕޭސިޓީ
މަދުވީމަ މުވައްޒަފުންގެ. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑަކަށް ގަބޫލެއްނުކުރެވޭ އޭ.ސީ.ސީގެ އެ ތިބި މުވައްޒަފުންނަކީ މަދު
އަދަދެއް ކަމަކަށް. މުވައްޒަފުންގެ އަދަދު އެހުރި ގޮތުން ގާތްގަނޑަކަށް ނައިންޓީ ސިކްސް ވަރަކަށް މުވައްޒަފުން
އެބައުޅޭ. އެހެންވީމާ، އަސްލު މަދެއް ނޫން ކަންނޭނގެ މީގައި މި ބޭނުންވަނީ މި ހާރު ކީކޭ ދަންނަވާނީ. މިސާލަކަށް
10 މުވައްޒަފުން ކުރާ މަސައްކަތް ވެސް 2 މުވައްޒަފަކު ވެސް ކޮށްފާނެ އެ މުވައްޒަފަކު އެހާ ޑެޑިކޭޓަޑް ވެގެން
24

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
މަސައްކަތްކުރަންޏާ. އެބައި ވެސް ކޮންމެވެސްވަރަކަށް ލެކްވެފައި ކަންނޭނގެ މި އިންނަނީ. ޕްލަސް ދެން މި
ދެންނެވިހެން ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ އެހެން ކޮމިޝަންތަކާ ނޫނީ އެހެން އެކްސްޕަޓީޒް ހުރި ފާމްސްތަކާ ގުޅިގެން ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަންވީ އިތުރަށް އަދި ޓްރެއިނިންގތައް ދީގެން މުވައްޒަފުން މިތާ ރިޓެއިންކުރެވޭނެ
ގޮތަށް. އަސްލު ޓަރންއޯވަރ މާ ހައިވާތީވެ، އެކްސްޕީރިއަންސް ސްޓާފުން ނުތިބެނީ މި ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، ހަމަ
އެންމެ ބޮޑު ފޯކަސްއަކަށް މި ގިނަދުވަހުން ސީނިއަރ އިންވެސްޓިގޭޓަރސް ތިބުން އަސްލު މިހާރު އެންމެ
މުހިންމުވެފައި މި އިންނަނީ ދެއްތޯ. ކޮމިޝަން މެންބަރސްގެ މަސައްކަތުގެ ފެންވަރު ވެސް މި ވަޒަންކުރެވެނީ
އަސްލު ނިންމޭ މައްސަލަތަކުގެ މައްޗަށް ދެއްތޯ. ނަތީޖާއަށްތާ މި ބިނާވަނީ. އެހެންވީމާ، އިންވެސްޓިގޭޓަރސް ވަރަށް
މުހިންމު ކަންނޭނގެ ޓްރެއިންކުރެވުން ހަމަ. ދެން ނޫނީ އެކަހަލަ މޯޓިވޭޓުކުރެވޭ ކަހަލަ ސިސްޓަމެއް އެޗް.އާރު
ޕޮލިސީގެ ތެރެއިން ނަމަވެސް ހަމަޖެއްސުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު އެއްވެސް ބޭފުޅެއްގެ ސުވާލެއް އެބައޮތްތޯ؟ އާދެ! ނެތް ކަމަށް ވަންޏާމުން އަޅުގަނޑު އިންޓަވިއު މިހާހިސާބުން
ކުރުކޮށްލާނަން އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ވަޑައިގެން އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއްކޮށް ހޭދަކޮށްލެއްވި ވަގުތުކޮޅަށް.
އަޅުގަނޑު މިހާރު ވޯޓަށް މި އަހަނީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު ކަމަށް އަލްފާޟިލާ ޝަޒްނާ
ހާޝިމްގެ ނަން ޤާބިލު ބޭފުޅެއްގެ ގޮތުގައި ތަޅުމަށް ފޮނުވަން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ވޯޓުދެއްވުމަށް. ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ. މަޢާފުކުރައްވައްޗޭ! ކޮމިޓީގައި ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ
އިއްތިފާ ގުން. މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީއަށް އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން.
އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ޝިޔާމާއަށް މި ދަންނަވާލީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު ކަމަށް
ކުރިމަތިލައްވާފައިވާތީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނަން ފޮނުއްވާފައި ވުމާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންޓަވި އުގެ މަރުޙަލާ
ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް. ދެން އިންޓަވިއުގެ މަރުޙަލާގެ ބައެއް ކަމުގައި މި އޮންނަ އެއް މަސައްކަތަކީ ގާނޫނު
އެނގިވަޑައިގަންނަވާ މިންވަރު ދެނެގަތުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ދޭ އެކްސިކިއު ސުވާލު ޕޭޕަރެއް. އޭތިން ޝިޔާމާއަށް
ލިބިވަޑައިގެންނެވީ ސާދަ ފަނަރައަކުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިންޓަވިއު ޕްރޮސެސް ކުރިއަށްދާގޮތަކީ ޝަޒްނާއަށް
ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ، މަޢާފުކުރައްވާ! ޝިޔާމާއަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ 10 މިނެޓުގެ ފުރުޞަތެއް. އެ 10 މިނެޓުގެ
ފުރުޞަތުގެ ތެރޭގައި މި މަޤާމަށް ޤާބިލުކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަބަނީ ކޮން ސަބަބުތަކަކާ ހުރެކަމާއި މަޤާމާއި
ގުޅޭގޮތުން މަޢުލޫމާތާއި ތަޖުރިބާ ލިބިވަޑައިގެންފައިވާ މިންވަރާ އަދި މި ދާއިރާއަށް ކުރިއެރުވުމަށް ޝިޔާމާގެ އޮތް
25

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ތަސައްވުރެއް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިއްސާކޮށްލަދެއްވަންވީ. ދެން އެއަށްފަހު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެދިވަޑައި ގަންނަވާ
ވަރަކުން އަޅުގަނޑު އެ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު އަރުވަމުންދާނަން.
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. .` އަޅުގަނޑުގެ ނަމަކީ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު. އަޅުގަނޑު ސެކަންޑަރީ
ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރީ މާލޭ އިންގްލިޝް ސްކޫލްގައި. އަދި އޭގެފަހުގައި އަޅުގަނޑު ވަގުތީ ޓީޗަރއެއްގެ ގޮތުން
އަޅުގަނޑު ތާޖުއްދީން ސްކޫލްގައި މަސައްކަތްކުރިން. އަދި އަޅުގަނޑު އޭގެފަހުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް އޮފިސަރެއްގެ މަގާމުގައި 7 އަހަރު ދުވަހު ހޭދަކުރުމަށްފަހު މަތީ ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް ޓަކައި
މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޔުނިވަރސިޓީއާއި ޖޮންކުރިން. އަދި މޯލްޑިވްސް ނޭޝަނަލް ޔުނިވަރސިޓީ ގައި އެލް.އެލް.ޕީ
ހެދުމަށްފަހު އަޅުގަނޑު އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރެއްގެ މަގާމާއި ޖޮއިންކުރިން. އަދި
އެ ތަނުގައި އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރިން 5 އަހަރު ދުވަސްވަންދެން. އެ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް
ގިނަ، އިންވެސް ޓިގޭޝަންއާއި ބެހޭ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ދަސްވެ ވަރަށް ގިނަ ތަޖުރިބާތަކެއް ކުރެވުނު.
އޭގެފަހުގައި އަޅުގަނޑު ހައިކޯޓުގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަންގެ ލީގަލް އޮފިސަރެއްގެ މަގާމަށް ޖޮއިންކުރިން. އަދި އެތަނުގައި
އަޅުގަނޑު ދެ އަހަރު ބައި ހޭދަކުރިން. އަދި އެ ދުވަސްވަރު އަޅުގަނޑު ވިލާ ކޮލެޖުން މާސްޓަރ އޮފް ޝަރީ ޢާ
އެންޑް ލޯ ހެދިން. އަދި އޭގެފަހުން އަޅުގަނޑު މިހާރު މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންގެ ޑެޕިއުޓީ
ޑިރެކްޓަރއެއްގެ މަގާމުގައި. އަޅުގަނޑުގެ ސެކްޝަނަކީ ލީގަލް އެންޑް ޕޮލިޓިކަލް ޕާޓީ ރެގިއުލޭޝަން ސެކްޝަން. އެ
ސެކްޝަންގެ ހެޑެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު މިހާރު މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ. ދެން، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑު
މި މަގާމަށް، އަޅުގަނޑަކީ މި މަގާމަށް ގާބިލު ތަޖުރިބާ އަދި ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާ ލިބިފައިފާ ފަރާތަކަށްވާތީ އަޅުގަނޑު
ތެދުވެރިކަމާއިއެކު ކޮމިޝަނުގެ މަޞްލަޙަތު ޙިމާޔަތްކުރުމަށާއި އަދި މަގުޞަދު ހާސިލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާނެކަމުގެ
ޔަގީންކަން އަޅުގަނޑު ދެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ސުވާލުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން. އާދެ! މިވަގުތު އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަކު އަދި ނޭދޭތީ އަޅުގަނޑު ސުވާލެއްކޮށްލާނަން. އެތާނގަ އި މަސައްކަތް ވެސް ކުރައްވާފައި ހުންނެވި
ބޭފުޅަކަށް ވުމާއިއެކީގައި، ކޭސްތައް ޕްރަޔޮރަޓައި ޒްކުރުމުގައި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ކަމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ
ކޮން ގޮތަކަށް ކުރިއަށްގެންދެވުންތޯ؟
26

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ބަލަންޖެހޭނީ އާންމުގެ މަޞްލަޙަތު ހިމެނޭ ބޮޑެތި މައްސަލަތައް.
ކޮރަޕްޝްންގެ ބޮޑެތި މައްސަލަތައް. އާންމުކޮށް އާންމުންގެ މަޞްލަޙަތު ހުންނަ މައްސަލައެއް ވެއްޖެއްޔާ ވާނެގޮތަކީ
އާންމުގޮތެއްގައި ޕަބްލިކް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް އިންޓަރެސްޓް ހުންނާތީވެ އެ މައްސަލަތައް ބޮޑަށް އިސްކަންދީގެން އެ
މައްސަލަތައް ބެލޭނޭ ގޮތެއް، މެކޭނިޒަމެއް ގާއިމުކުރުން އެއީ އެންމެ މުހިންމު ކަމެއްކަމުގައި އަޅު ގަނޑު ދެކެނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ތި ތަނުގައި ފޮރެންސިކް އެކައުންޓެންޓުން ތިބޭ މިންވަރަކާއި މި ހުރިހާ އެއްޗެއް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޝިޔާމާ
އެތާ މަސައްކަތްކުރެއްވީމަ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެހެން. ދެން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށް ނުލިބޭކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ކުރީގައި ވެސް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށް ކޮންގޮތަކުންތޯ މަސައްކަތްކުރއްވަން
ވިސްނާވަޑައިގަންނަވަނީ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގައި މިހާރު އެތަނުން ވަކިވިތާ ތިންހަތަރު އަހަރު ދުވަހެއްވެއްޖެ. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑަށް މިހާރު މާ ބޮޑަކަށެއް އެތަނުގެ ސްޓާފުންނާއި ބެހޭ މަޢުލޫމާތެއް ކަރަންޓްލީ އެހާ ބޮޑަކަށް ނުވެއް އެނގޭ.
އެކަމަކުވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑަށް މިސާލަކަށް އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރަކަށް
ހޮވިއްޖެކަމުގައި ވަނީވިއްޔާމުން އަޅުގަނޑު އެކްސްޕާޓުން މިސާލަކަށް ފޮރެންސިކް އެކައުންޓެންޓުންނާއި އަދި އެކަމަށް
ބޭނުންވާ ބޭފުޅުން ހަޔަރކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް އެ ބޭފުޅުންގެ އެހީތެރިކަން ހޯދާނެކަމުގެ ކަގީންކަން އަޅުގަނޑު ދެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިޢުލާނުކޮށްގެން ވެސް ރާއްޖެއިން ނުލިބޭކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޢުލޫމާތު ލިބުނީ.
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
27

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އެހެންވެއްޖެއްޔާމުން ބޭރުގެ ހަމަ އެކްސްޕާޓުން ހޯދައިގެން ވެސް ހަމަ މި މަސައްކަތްކުރެވިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ދެކެނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް ބޮޑު ކޮންސާނެއް މިއީ އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މައްސަލަތައް ނުނިމި އޮންނަކަން
އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިކަމާއި ގުޅިގެން އަސްލުގައި އެންމެފަހުން އުފެދުނު އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ވެސް އެ
ބޭފުޅުންގެ ތެދުވެރިކަމާއި މިއިން އެއްވެސް ކަމާއި ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ މައްސަލައެއް އޮތީކީނޫން. މަސައްކަތް
އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ސްޕީޑްގައި ކުރިއަށް ނުދިއުމުގެ މައްސަލައެއް މި ކޮމިޓީއަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވިގެން
ގޮއްސައިވަނީ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ، ޚާއްޞަގޮތެއްގައި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މައްސަލަ އަވަހަށް ނިންމުމަށް ކޮން
ވިސްނުމެއްތޯ ގެންގުޅުއްވަނީ.
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއީ ޖޮއިންޓް އިންވެސްޓިގޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ކުރިއަށްގެންދާ މައްސަލައަކަށްވީތީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެކަމާއި
ގުޅޭ ހުރިހާ އިދާރާތަކާއި ގުޅިގެން އެއް ޓީމެއްގެ ގޮތުގައި ހުރިހާ އެންމެން އެކައްޗެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރީމަ
ނަތީޖާ ނެރެވޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކެނީ އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް ހުރިހާ
މުއައްސަސާތަކެއް ގުޅިގެން ރަނގަޅަށް އެ ކުގައި މަސައްކަތްކުރުން އެއީ އެންމެ މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
اله
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދު އަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތުއަރުވަން.
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރަށް. މަރުޙަބާ ޝިޔާމާއަށް. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެންމެންނަށް ވެސް އެބައެނގޭ މިހާރު
އޭ.ސީ.ސީއާއި ދޭތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ އުންމީދު ހުރި މިންވަރު ދެއްތޯ. ދެން މީގެ ކުރިން 5 އަހަރު ދުވަހު އެބައޮތް
އޭ.ސީ.ސީގައި މަސައްކަތްކުރަ އްވާފަ. އެހެންވީމާ، އިންވެސްޓިގޭޓުކުރެއްވުމުގެ ދާއިރާ ގައި ވެސް ގައިމު އެތާނގައި ހުރި
ކަންތައްތައް ވާނީ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ތަޖުރިބާކުރެވިފަ. ދެންމެގައި ފާހަގަކުރައްވައިފި އިސްކަންދޭ ތަރުތީބު
28

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ކަނޑައަޅުއްވާއިރު ބޮޑެތި ފައިސާގެ މައްސަލަތައް. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށް މި އަރަނީ ބައެއް ބޭފުޅުން ވަޒީފާއަށް
އެދިގެން އެބައުޅޭ ތުހުމަތެއްގައި މީހަކު ފޯނުކޯލަކުން މައްސަލައެއް ހުށަހެޅީމަ ނޫނީ ސިޓީއަކުން މައްސަލައެއް
ހުށަހެޅީމަ. އޭގެ ވާނުވާއެއް ނޭނގޭ. އޭނަގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމެއް ކަމެއް. ހިނގި ކަމެއް ކަމެއް ވެސް
ނޭނގިގެން ވަޒީފާއެއް ނުލިބިގެން އޭ.ސީ.ސީން މައްސަލަ ނުނިމިގެން ތިން ހަތަރު އަހަރު ވަންދެން އެބައުޅޭ.
ކިހިނެއްތޯ؟ އިސްކަންދޭ ތަރުތީބު މިކަހަލަ ކަންތައް ކިހިނެއްތޯ ވިސްނުންފުޅުގައި ހުންނަނީ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، މިސާލަކަށް ކުޑަ މައްސަލައެއް އާންމުކޮށް މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުގައ
އަދި މީހާ ހައްޔަރުކޮށްފައި ނޫނިއްޔާ ތުހުމަތެއް ކުރެވިފައި ވީނަމަވެސް، އޭނަގެ ކުށުގެ ރިކޯޑެއް ނީންނާނެ. އޭނަ
ކުށެއް ކުރި މީހެއްގެ ގޮތުގައި ރިކޯޑު ކުރެވިފައި. ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ، އަދި އެހެން މަރުހަލާއެއް. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ ބޮޑެތި މައްސަލައިގައި މިސާލަކަށް ތުހުމަތު ކުރެވިގެން އެބޭފުޅާގެ ކުށުގެ ރިކޯޑެއް އެއްވެސް
ތަނެއްގައި އިން ކަމުގައި ވަނީވި އްޔާ، އެކަހަލަ މައްސަލަތައް ވެސް، ބޮޑަށް އިސްކަން ދީގެން ހަމަ ބަލާ
މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭނެ ކަމަށް.
اله
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، މީހަކު ވަޒީފާއަކަށް ދާންވެގެން މިއުޅެނީ. ވަޒީފާއަށް ސިލެކްޓް ވެސް ވެއްޖެ. އެކަމަކު އޭނަގެ
ކުށުގެ ރިކޯޑު ވެސް ރަނގަޅޭ އިނގޭތޯ. މިއޮންނަނީ އޭ.ސީ.ސީއަށް މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައި އެބައޮތޭ. ދެ އަހަރުވީ
މިސާލަކަށް އޭނަގެ މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާފައި. ޤާޟީ އޭނަ ކުށްވެރިވާ ކަމެއް ނުވަތަ ނޫން ކަމެއް އެ މައްސަލައިގައި
އޭނަގެ ބައިވެރިވުން އޮތް ކަމެއް ނޫން ކަމެއް ނޭނގޭ. އެކަމަކު އެ މައްސަލަ އޮވެގެން ދެ އަހަރު ވެގެންދާތީ އޭނަ
މިސާލަކަށް ވަޒީފާއަށް އިސްކަން ދެއްވާއިރު މިކަހަލަ މައްސަލަ މިއީ އިސްކަމެއްގެ ތެރެއިން އަންނާނެތޯ؟ ނޫނީ
ބޮޑެތި ފައިސާގެ މައްސަލަތޯ އަންނާނީ؟ މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ޙައްޤުތަކަކާއި ގުޅޭ މައްސަލައެއްވީމަ.
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދެންނެވިން އާންމު މަސްލަޙަތު ހިމެނޭ މައްސަލަތަކަށް ހަމަ އަޅުގަނޑު
އިސްކަންދީގެން މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
29

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް މިތިބީ ވަރަށް އަވަސްވެފައި. މި ދެންނެވީ އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ވެސް
ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން ދައުލަތަށް ވެފައި ހުރި ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކުގެ މައްސަލަ ވިހާވެސް އަވަހަކަށް ބެލި އޭގެ
ޝާމިލުވާ ފަރާތްތަކުން ޚިޔާނާތް ވަންޏާ އެ ފައިސާ ދައުލަތަށް ހޯދުމުގެ ކަންކަން ބާރު ސްޕީޑުގައި ދާން.
އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ކޮމިޝަނަށް ވެސް މެންބަރުން ލީ. ލާފައި އެބޭފުޅުން މި ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކުރެވި އަދި
އެކި ފަހަރު މަތިން އެ ބޭފުޅުންނަށް މި ދެންނެވި ގޮތަށް ކަންތައްތައް ނުދާތީވެ ސުވާލު ކުރެވިފައި އޮތީ. ކިހިނެއްތޯ
މިހާރު އެންމެ ބޮޑު އެއް މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި މިއޮތީ އެތަށް މިލިއަން ރުފިޔާގެ ބޮޑު ޚިޔާނާތުގެ މައްސަލައެއް.
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އޭ.ސީ.ސީގައި ޚާއްޞަކޮށް މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި ހުރީމަ މަސައްކަތްތައް ހިނގާ ގޮތާއި
ގެންދަންވީ ގޮތާއި އެ ވިސްނުންފުޅު ހުންނާނެ. އަދި މިހާރު ތި ވަޑައިގަންނަވަނީ އެންމެ އިސް މަޤާމަށް އެތަނުގެ.
އެހެންވީމާ، ތަޖުރިބާގެ އަލީގައި ކިހިނެއްތޯ؟ އަވަސްކޮށް މި މައްސަލަތައް ނިންމޭނެ ގޮތެއް އެބައޮތްތޯ؟ ކޮބައި ތޯ
ވިސްނުންފުޅަކީ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ އިސްކަމެއް ދޭނީ ވޭތުވެދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި ބެކް ލޮގް ބޮޑުވީ
ކިހިނެއްވެގެންތޯ؟ އެހާ ބައިވަރު މައްސަލަތަކާއި އެއްޗެހި ޕެންޑިންގ ނޫނީ ބޮޑެތި މައްސަލަތައް ނުބެލި މިވީ
ކިހިނެއްތޯ ބަލާ، ދިރާސާއެއް ކޮށް އެ ކަމަށް ޓަކައި މަސައްކަތް އަވަސްކުރާނެ މެކޭނިޒަމެއް ގާއިމުކުރުމަށް ޓަކައި
ހުރިހާ މުވައްޒަފުންނާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތް ކުރަން. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގައި މަސައްކަތްކުރާ
މުވައްޒަފުންނަކީ ވަރަށް ގާބިލު މުވައްޒަފުން ކަމަށް ވާތީ، އެބޭފުޅުންނަށް އެނގޭނެ މައްސަލަތަކާއި އެއްޗެހި ކުރިއަށް
ގެންދަން ކުރަންވީ ކޮންކޮން ކަންތައްތަކެއްކަން. އެގޮތުން މިސާލަކަށް އޭގެ އިތުރަށް ވެސް އިންވެސްޓިގޭޝަން
އޮފިސަރުންނަށް އިތުރު ތަމްރީ ނުތަކާއި ޓްރެއިނިންގތައް ބޭނުންވާ ކަމުގައި ވަނީ ވިއްޔާ އެ އެހީތެރިކަން ދީގެން
ޓައިމް މެނޭޖްކުރުމާއި އަދި އެހެނިހެން ކަންތައްތަކުގައި އެބޭފުޅުންގެ ސެލްފް އިމްޕްރޫވްމަންޓްގެ ކަންތައްތައް
ކުރުމާއި، އަދި ކޭސް މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމްގެ ކަންތައްތައް އިތުރަށް އަޕްޑޭޓްކޮށް ކަންތައްތައް ކުރުމަށް އަޅުގަނޑު
އިސްކަން ދޭނަން.
30

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަލީމް.
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ ޚިޔާނާތުގައި ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ
ފަރާތަކާއި އެއްވެސް ގާތް ގުޅުމެއް އޮންނާނެތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑާއި އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މައްސަލައިގެ އެއްވެސް ތުހުމަތެއް ކުރެވޭ އެއްވެސް
ފަރާތަކާއި އެއްވެސް ގުޅުމެއް ނޯންނާނެ އިނގޭތޯ.
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، މިހާރު ވިދާޅުވެއްޖެ މައްސަލަތައް އަވަސްކުރެވޭނެ މެކޭނިޒަމެއް އުފައްދާ، ވީ ވަރަކުން
އެކަން ކުރަން. ކުރީފަހަރަކު އަޅުގަނޑުމެން މިދިޔަ ދައުރުގައި ލީ މެންބަރުން ވެސް ވިދާޅުވި ތިކަހަލަ ބަސްތަކެއް
އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެ އަހަރެއްހާ ރީއްޗަށް ދެވިއްޖެ. ދެން ސުވާލަކީ ޝިޔާމާ ވެސް
ވަޑައިގަންނަވާފައި މި ރިޔާސީ ދައުރުގައި ބާކީ ދެ އަހަރެއްހާ ދުވަސް އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ މަސައްކަތްތައް އަވަސް
ކުރެވޭނެ މެކޭނިޒަމެއް އުފައްދަން އެ މަސައްކަތްޕުޅުތޯއޭ ކުރައްވާނީ؟ ޢަމަލީ މަސައްކަތެއްކޮށް ރައްޔިތުންނާއި ހަމައަށް
ނަތީޖާއެއް؛ ޚާއްޞަކޮށް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިދިޔަ ދެ އަހަރު ބައިގައި ދިޔަ
މެންބަރުން ވެސް ހުންނާނެ މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފައި. އަޅުގަނޑަށް މިހާރު ވެސް އެނގިފައި އޮތް ގޮތުގައި
ގާތްގަނޑަކަށް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ ތިރީހަކަށް ސާޅީހަކަށް މީހުންގެ މައްސަލަ އެބަހުރި ރަނގަޅަށް ސާފުކޮށް
އެނގެން. އެހެންވީމާ، ކިހާ ހިސާބެއްގަ އި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދަޢުވާކުރަން މި މީހުން ފޮނުވޭވަރުވާނެތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ ހަމައެކަނި މެކޭނިޒަމްއެއް ގާއިމުކުރުމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑަށް ވެސް
ގަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މިދިޔަ ކޮމިޝަނުގެ ބޭފުޅުން ވެސް ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާފައިވާނެ. އަދި
އެބޭފުޅުންނާއި އެކު މަސައްކަތް ކުރެއްވި ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން މިހާރު ވެސް ކޮމިޝަންގައި ތިއްބަވާނެ. އެބޭފުޅުންގެ
31

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އެހީތެރިކަމާއި އެކު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތައް ހަލުވިކަމާއި އެކު މަސައްކަތްކޮށް ދެން އަޅުގަނޑަށް ޓައިމްލައިން،
ވަކި ޓައިމްއެއް ދޭން ވަރަށް އުނދަގޫ. ވަކި މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި މައްސަލަތައް ނިންމާނެ ކަމަށް. އެކަމަކު
އަޅުގަނޑުމެން ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ވީހާވެސް ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި މަސައްކަތްތައް ނިންމުމަށް މަސައްކަތް
ކުރާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އުންމީދު ކުރެވޭތޯ މި އަހަރު ނިމުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ހިތްހަމަޖެހޭ ވަރުގެ މަސައްކަތްތަކެއް
ކުރެވިދާނެ ކަމަށް؟ ޚާއްޞަކޮށް އެމް.އެމް.ޕީ.އާރް.ސީގެ މައްސަލައިގައި؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި އަހަރު ނިމުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަސައްކަތް ކުރާނަން ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު ނަތީޖާއެއް ނެރެވޭތޯ
މަސައްކަތްކުރާނަން. މިހާރު ކިތަށް ޕަސެންޓް ނިމޭނެކަން އަޅުގަނޑަށް ދަންނަވަން ދަތި. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް
ބޮޑަށް މަސައްކަތް ކުރާނަން.
ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުގެ ފަހު ސުވާލަކީ، މި މަޤާމަށް ތި ކުރިމަތި ލެއްވީ ވަކި ބޭފުޅެއް ވިދާޅުވެގެންތޯ ނޫނީ ހަމަ ޝިޔާމާއަށް
މިކަން ކުރާހިތުން މި ކަމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމަށް ރަނގަޅު މަސައްކަތެއް ރައްޔިތުންނަށް ކޮށް ދިނުމުގެ
މަޤުސަދުގައިތޯ ނޫނީ ވަކި ބޭފުޅަކު ވިދާޅުވެގެން ހަމަ ކުރިމަތިލެއްވީތޯ މިކަމަށް؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މި މަޤާމަށް ކުރިމަތިލީ އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ގްރެޖުއޭޓްވުމަށް ފަހު އަޅުގަނޑު
މަސައްކަތް ކުރީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގައި. ފަސް އަހަރު މަސައްކަތްކުރިއިރު އަޅުގަނޑު ވަރަށް މަސައްކަތް
ކުރާ ހިތްވާ ދާއިރާއަކަށް ވާތީ. ވަކި މީހަކު ބުނެގެނެއް ނޫން އިނގޭތޯ. ޝުކުރިއްޔާ.
اله
ބާރަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢަބްދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
32

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
މިވަގުތު ކޮމިޓީ ޗެއަރ ވަޑައިގެންނެވީ އަޅުގަނޑަށް އެކަން ކޮށްލަދޭން އެދިފައި. ކުޑަ ކަމެއްގައި ބޭރަށް
ނިކުމެވަޑައިގެންފައިވީ. އެހެންވީމާ، ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އުޝާމްއަށް.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އިންވެސްޓިގޭޝަންގައި ވެސް އަދި ލީގަލް ޑިރެކްޓަރެއްގެ ގޮތުގައި ވެސް މަސައްކަތްޕުޅު
ކުރައްވާ[ފައި އޮތީ. ދެން ރާއްޖޭގައި މިވަގުތު ރައްޔިތުންގެ އެންމެ ކަންބޮޑުން އޮތް މިނިވަން މުވައްސަސާއެއް ކަމަށް
މި ދެކެނީ އޭ.ސީ.ސީ. އަދި ރާއްޖޭގައި އެއްވެސް އިންސާނަކަށް ޙައްލު ކުރެވިފައި އޮތް ކަމަކަށް ނުފެނޭ މިކަން. ދެން
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ވެސް ދޮޅު އަހަރު ކޮށްފައި ވަކި ކޮށްފައި ދެ އަހަރު ކޮށްފައި ވަކި ކޮށްފައި، ހަ މަސް ދުވަސް
ކޮށްފައި ވަކި ކޮށްފައި މިކަން ކުރުމަކީ ވެސް އެހާ ރީރި އަދި ރަނގަޅު ސިފައެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއް
ނުކުރަން. މިއަދު ކުރިމަތި ލައްވައިގެން ތި ހުންނެވީ ކުރިން ވެސް ތިތާ އުޅުއްވާފައި. މުޅި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ
ދިވެހި ދައުލަތުން ގެއްލޭ ހުރިހާ ފައިސާއެއް ޙިމާޔަތް ކުރަން އުޅޭ ތަނެއް. މި މަޤާމަށް ހޮވިވަޑައިގެންފި ނަމަ،
ޝިޔާމާގެ ތަސައްވަރަކީ ކޮބައިތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުގެ ތަސައްވުރަކީ، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަކީ، ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އެހެނިހެން
އިދާރާތަކާއި ގުޅިގެން ތަޙުޤީޤުކުރަން ޖެހޭ މައްސަލަތައް ތަޙުޤީޤުކޮށް ކޮޕރަޕްޝަންގެ ޢަމަލުތައް ހިންގާ ފަރާތްތަކާއި
މެދު ހަމަހަމަ ކަމާއި ނަޒާޙަތްތެރިކަމާއި އެކު ފިޔަވަޅުއަޅާ، އަދި ކޮމިޝަން އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނަކީ އެންމެން
ގުޅިގެން އެއް ޓީމެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރާ ކޮމިޝަނަކަށް ހެދުން.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނަޒާޙަތްތެރިކަން މި އޮންނަނީ ލިޔެވިފައި. މިހެން ގަނޑެއްގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި. އެކަމަކު އެކަން ނިމި
ރަނގަޅަށް ފެންނަން މިއޮންނަކީ އެމީހަކު އެ ކުރާ މަސައްކަތެއްގެ މައްޗަށް. ރައްޔިތުން ބަލައިގަންނަ މިންވަރެއްގެ
މައްޗަށް އޮންނާނީ. ނަޒާޙާތްތެރިކަން އެބަހުރި ވަރަށް ބައިވަރު ކަންކަމުގައި. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ މިހާރު
33

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
މި ޤައުމުން މިދިޔަ ހަތް އަހަރާއި ދެން އޮތް ތަނުގަޔާއި މިހާރާއި އޭރާއ ގެއްލިފައި ހުރި ފައިސާ ހޯދުމަށް ތިތަނަށް
ވެދެވަޑައިގެންފިނަމަ، އޮތް ތަސައްވަރަކީ ކޮބައިތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑުގެ ތަސައްވަރަކީ އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން ބޮޑެތި ކޮރަޕްޝަންގެ
މައްސަލަތައް ޕްރިޔަރަޓައިޒްކޮށް ކޮރަޕްޝަން ހިމެނޭ މައްސަލަތައް އަދި ޚާއްޞަކޮށް އާންމުންގެ މަސްލަޙަތު ހިމެނޭ
މައްސަލަތަކަށް އިސްކަން ދީގެން މި މައްސަލަތައް ބަލާ، ވީހާވެސް އަވަސް ސްޕީޑެއްގެ މައްސަލަތައް ނިންމުމަށް
މަސައްކަތް ކުރުން. ޝުކުރިއްޔާ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަސަން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު މީގެ ކުރިން ވެސް ނޫސްތަކުން ފެންނަނީ، އެފޮނުވާލީ އެ އަނބުރާ ގެންދިޔައީ. ފޮނުވީ އަނބުރާ ފޮނުވާލީ.
މިހެން ގޮސް އެބަދޭ ތިންހަތަރު މަސް. ރަނގަޅު ކުރުމަށް. ފިއްޔެއް އަކުރެއް ގޯސްވެގެން. އިންވެސްޓިގޭޝަންކޮށް
ތަޙުޤީޤުކޮށް ޕީ.ޖީ އޮފީހަށް ފޮނުވޭ މައްސަލައެއް ރަނގަޅަށް އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނުހުންނާނެ ގޮތަށް ދެވަނަ
ފަރާތް އަނބުރާ ތިތަނަށް ނުފޮނުވާނެ ގޮތަށް އެ މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ކިހާ ހިތްވަރެއް އެބަހުރިތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގައި އޭރު މަސައްކަތްކުރިއިރުގައި
ނިންމޭ ހުރިހާ މައްސަލަތަކެއް ޕްރޮސެކިއުޓްކުރެ ވޭ ކަމުގައި ވަނީވިއްޔާ ޕްރޮސެކިއުޓްކުރެވޭ ހުރިހާ މައްސަލަތަކެއް
އިންނާނެ ވަކި ލީގަލް ސެކްޝަނުން ހަމަ ޚާއްޞަކޮށް ދާނެ ޕީ.ޖީއަށް. ޕީ.ޖީގައި ވަކި އިންނާނެ އެކަމަށް ޚާއްޞަ
ލީގަލް ޓީމެއް. އެ ޓީމާއި ޑިސްކަސްކޮށްފައި ޕްރޮސެކިއުޓްކުރެވޭ މައްސަލަތަކާއި އަދި ކޯޓު މަރުޙަލާއަށް ފޮނުވޭނެ
މައްސަލަތައް ޑިސްކަސްކޮށް އޭގެ ކޯޓުތަކަށް ފޮނުވޭނެ ހުރިހާ އުންސުރުތައް ހަމަވޭތޯ ބަލައި ޔަގީންކޮށްފައި ދެން
ޕީ.ޖީއަށް ފޮނުވަނީ. ދެން އަޅުގަނޑަށް އެންމެ ފަހުން ލިބުނު މަޢުލޫމާތު ގޯސްނޫން ކަމުގައި ވަނީވިއްޔާމުން މިހާރު އެ
ޕްރޮސެސް ހުއްޓާލާފައި އިނީ. މިހާރު ހަމަ ހަދާގޮތަކީ އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަނުގައި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކޮށްފައި
ހަމަ ފޮނުވާލަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުން ޔަގީނެއްނުކުރައްވާ އެ މީހުން މިސާލަކަށް ޕްރޮސެކިއުޓްކުރުމުގެ ހުރިހާ
އުންސުރުތައް ހަމަވޭތޯއެއް. އެހެންވީމާ، ވާގޮތަކީ އަނެއްކާ އެކޮޅަށް ފޮނުވީމަ އަނެ އްކާ ވެސް ހަމަނުވާތީ
34

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
އޭ.ސީ.ސީއަށް ފޮނުވާލަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑަށް މެންބަރެއްގެ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރުމަށް
ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެކަމުގައި ވަނީވިއްޔާމުން އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ އެ ޕްރޮސެސް ކުރިއަށްގެންގޮސް ހަމަ
ޕްރޮސެކިއުޓްކުރެވޭ މައްސަލަތައް ޔަގީންކޮށްފައި އުންސުރުތައް ހަމަކޮށްފައި ދެނޭ އަޅުގަނޑު ޕީ.ޖީއަށް ފޮނުއް ވަން
މަސައްކަތްކުރާނީ. ޝުކުރިއްޔާ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސާފުކޮށްލަދީފަންތޯ ތި ބޭނުންކުރާ ތި ލަފުޒު ތި އިނގިރޭސި، އަރަބި އޮރުދޫ، ދިވެހި ބަހެއްތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަރަބިބަހެއް އިނގޭތޯ. އެއީ ރުކުންތައް އަނެއްހެން ބުނަންޏާމުން. ރުކުންތައް. ޕްރޮސެކިއުޓްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހަމަ
ހުރިހާ ރުކުންތައް ހަމަވާކަމުގައި ވަނީވިއްޔާމުން ދެން އެ އެއްޗެހިތައް ކޯޓަށް ފޮނުވާނެ އިނގޭތޯ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އެހެން ހަމަ ރަނގަޅަށް މާނަކުރެވޭ ލަފުޒެއް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ނޭނގޭ ލަފުޒަކުން ބޭނުންކުރުމަކީ ކޮންކަހަލަ
ކަމެއްތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. އެއީ އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ބަހެއް އިނގޭތޯ. ދެން ފަހަރެއްގައި އާންމުންގެ މީހުންނަށް
އައުވެދާނެ. އެކަމަކު، އަނެއްހެން އާންމުކޮށް ޝަރުޢީ ދާއިރާގައި ބޭނުންކުރާ، ކޯޓު މަރުޙަލާގައި ވެސް ބޭނުންކުރާ
ބަހެއް އެއީ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝަރުޢީ ދާއިރާގައި އަދި ބޭނުންކުރާ ކޯޓުތަކުގައި ވެސް ބޭނުންކުރާ ބައިވަރު ލަފުޒުތައް ހުރޭ. އަރަބި ބަސް، އޮރުދޫ
ބަހުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ ރައްޔިތުންގެ މެދުގައި ކަންބޮޑުވާ މާނަކުރެވޭ ލަފުޒުތަކުގައި ހަމަ
ދިވެހިބަހުން ލިޔެވެން އޮންނަ އެއްޗެއް އުންސުރު ކިޔާފައި އެ މާނަ އޮޅުވާލަން އެކަންކުރަނީތޯ ނުވަތަ އެކަން
35

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ކުރިއަށްނުގެންދެވޭނޭ ގޮތަށް އެ ބަސް ލަނީތޯ؟ އެއެއް ސާފުކޮށްލަން. ކޯޓުތަކުގައި ވެސް އުޅުއްވާފައި ހުރީމަ މިހެން
މި ދަންނަވަނީ.
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. އެއްވެސް ހާލެއްގައި އޮޅުވާލުމުގެ ނިޔަތުގައެއްނޫން އިނގޭތޯ. ހަމަ އާންމުކޮށް ސްޕެސިފިކްކޮށް
ބޭނުންކުރާ ބަހަކަށްވީތީ އަޅުގަނޑު އެ ބަސް ބޭނުންކުރީ. ޝުކުރިއްޔާ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން، މިހާރު ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން އެބަ ވިދާޅުވޭ އައްޔަންކުރުމަށްފަހު ދެން ވަސީލަތެއް ވެސް ނެތޭ. ތަންވެސް
ކުޑައޭ. އޮފީސްވެސް ކުޑައޭ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އިންސާނަކު ސިޓީއެއް ލައިގެން ދެ އަހަރު ތިން އަހަރު ވާއިރު
އެ މީހާ ޖަވާބުނުދެވި އެ މީހާ މަގުމަތީގައި ވަޒީފާއެއް ނުލިބި އޭ.ސީ.ސީއަށް ލާފައި އޮތް ސިޓީއެއްގެ ސަބަބުން އެ
މީހާއަށް ވަޒީފާއަދާނުކުރެވި މަގުމަތީގައި ގަނަތެޅެން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ މި ވަސީލަތް ގާއިމުކުރަން
ޔޫ.އެން.އޯ.ޑީ.ސީއަކީ ދުނިޔޭގެ ވާހަކައަކީ މިކަހަލަ ކްރައިމް ހިންގާ އޮގަނައިޒޭޝަން ވާހަކައަ ކީ، ފަންނީ އެހީތެރިކަން
ވެސް ފޯރުކޮށްދޭ ޖަމުޢިއްޔާއެއް. ވިސްނުންފުޅު އެބަހުރިތޯ ތަމްރީނުކުރުމަށް، ވާހަކައަކީ ދިވެހި ރައްޔިތުން މި ކަމަށް
ތަމްރީނުކުރުމަށް އެ ޖަމުޢިއްޔާގައި އެދިގެން އެ މަސައްކަތްކުރަން ވާހަކައަކީ ވަސީލަތް ހޯދުމުގެ ވިސްނުންފުޅެއް އެބަ
؟
ގެންގުޅުއްވަންތޯ
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑު މިސާލަކަށް އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ މެންބަރެއްގެ
ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް ފުރުޞަތު ލިބިއްޖެއްޔާމުން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮންމެ އޮގަނައިޒޭޝަނަކުން އަދި ކޮންމެ
ތާކުން އަދި ކޮންމެ ޤައުމަކުން ވެސް އެހީތެރިކަން ލިބޭކަމުގައި ވަނީވިއްޔާމުން އެ ފުރުޞަތު ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް
ހޯދައިދޭނަމޭ. ޝުކުރިއްޔާ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
36

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ފަހު ސުވާލު އަޅުގަނޑުގެ. އައްޔަންކުރުމަށްފަހު އެއްވެސް ފަރާތަކުން އަންނާނެ ފޯނުކޯލަކަށް ނުވަތަ ބަހަކަށް
ޖެހިލުންވެވަޑައިގެން ކަމެއް ދޫކޮށްލާނަންތޯ؟
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. އަޅުގަނޑަކީ އެއްވެސް ފަރާތަކުން، މިސާލަކަށް ފޯނު ކޯލެއް އަޔަސް ނޫނިއްޔާމުން
ބައްދަލުކޮށްފައި ވާހަކަދެއްކިޔަސް އެއްވެސް މީހެއްގެ ނުފޫޒަކަށް އެ މީހަކު ބުނާ ގޮތަކަށް ޢަމަލެއްނުކުރާނަން.
އަޅުގަނޑަކީ އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ ނަފުސު، އަޅުގަނޑު އަމިއްލައަށް ޑިސިޝަން މޭކްކުރާ މީހެއް. ޝުކުރިއްޔާ.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޕޮލިހުންގެ މިހާރު އެބަ ގެންގުޅޭ ބޮޑީ ކެމެރާ. ތި ބޭފުޅުން ގަސްތުކުރައްވަންތޯ އޭ.ސީ.ސީގެ އިންވެސްޓިގޭޝަންއަށް
ބޮޑީ ކެމެރާ ހޯދައިދިނުމުގެ ވިސްނުމެއް ގެންގުޅުއްވަން، މި ކަންކަން ހިނގާގޮތުގެ މައްޗަށް އަޅުގަނޑު މި
ވާހަކަދައްކަނީ.
އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. އަދި އަޅުގަނޑު ބޮޑީ ކެމެރާއާއި ބެހޭގޮތުން، އެކަހަލަ އެއްވެސް ވިސްނުމެއް އަދި
ނުގެންގުޅެން. ފަހަރެއްގައި މުސްތަޤުބަލުގައި އެކަހަލަ ވިސްނުމެއް ގެންގު ޅެންޖެހިދާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެވެނީ.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ބޭފުޅަކު ފުރުޞަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ނުވާތީ އަޅުގަނޑު އިންޓަވިއުގެ މަރުޙަލާ މިހާހިސާބުން ނިންމާލާނަން
އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޝިޔާމާ އަޅުގަނޑުމެންނާ އެއްކޮށް ތި ހޭދަކޮށްލެއްވި ވަގުތުކޮޅަށް.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑު މިހާރު ވޯޓަށް މި އަހަނީ އެންޓިކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަންގެ
މެންބަރުކަމަށް ކުރިމަތިލައްވާފައިވާ އަލްއުސްތާޛާ ޝިޔާމާ މުޙައްމަދަކީ އެ މަސަ އްކަތަށް ގާބިލު ބޭފުޅެއްގެ ގޮތުގައި
ތަޅުމަށް ނަން ފޮނުވުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވޯޓުދެއްވުމަށް. އާދެ! ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު
ވަޑައިގެން ތިއްބެވި 10 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ އިއްތިފާޤުން ތަޅުމަށް ފޮނުވުމަށް ފާސް ވެއްޖެ.
37

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން 7 މާރިޗް 2022
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިއަދުގެ ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް މިހާ ހިސާބުން މި ނިމުނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާއި ސެކެޓޭރިއޭޓުން ދެއްވި
އެއްބާރުލުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ .
____
38